સન્માર્ગ દર્શક

સુંદર બાળ વચનામૃત.

ઉપદેશ રત્નકોષ પદ્યાત્મક રહસ્ય સાથે પ્રગટપ્રભાવી
સિદ્ધચક્રજીની ઓળીની વિધિ, ચૈત્યવંદનો,
સ્તવનો, સ્થોયો, તથા બારભાવનાની
સજ્ઝાય સાથે

લેખક તથા સંગ્રાહક,

ભાઈલાલ સુંદરજી મહેતા.

ખારાગોઢા થઇ મુ૦ ઝીંઝુવાડા

સંવત ૧૯૮૧]—०—[સને ૧૯૧૫

કીંમત ૦-૪-૦

પાલીતાણા શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રીન્ટીંગ-પ્રેસમા
શા અમરચંદ બહેચરદાસે છાપ્યુ

અર્પણપત્રિકા

પુજ્ય માસ્તર સુખલાલ રવજીભાઈની પવિત્ર સેવામા આપનો જન્મ સવત ૧૯૪૩ના આશો શુદ ૧૧ બોટાદ શહેરમા થયેલ છે ને ત્યાર પછી વેદની કર્મના ઉદયથી શીળાની વ્યાધીમા સખ્ત વેદના ઉદ્ભવીને નેત્રો ગયા એ સમયે આપની ઉમર માત્ર નવ વર્ષની હતી છતા આપનુ મગજ એટલુ બધુ સુદર હતુ કે આપ એક સામાઈકમા ઓઠમા ઓછી ૫૦ ગાથાઓ કરી શકતા હતા આવી આપની અગાધ શક્તિ જોઈ આપના પિતાશ્રીએ આપને સવત ૧૯૬૨ ની સાલમા મેસાણા યશોવિજયજી જૈન પાઠશાળામા વિદ્યાભ્યાસ કરવા મોકલ્યા ત્યા પણ આપે પ્રકરણાદિકનુ ઘણુ ઉંચા પ્રકારનુ જ્ઞાન મેળવ્યુ ત્યારબાદ સવત ૧૯૬૪ના કારતક વદ ૧૧ શ્રી જુનાડા જૈન ધર્મોતેજક પાઠશાળામા ખાવા પીવા સાથે માસીક રૂા ૮-૦-૦ ના પગારથી મુખ્ય અધ્યાપક તરીકે આપની નીમણુક થઈ ને આપના મળતાવડા સ્વભાવે તીવ્ર ગતિથી સર્વ સઘની સત્ય પ્રિતિ ચોડાજ ટાઈમમા મેળવી કે જે પ્રીતિ હજુ સુધી કાયમ છે ને તે પ્રીતિની કદર અત્રેના સઘે બરાબર કરી હાલ માસીક રૂા ૭૫-૦-૦ નો ચાન્સ વધારીઆપી આપની પ્રિતિમા વૃદ્ધિ કરી છે

આપ વિદ્યાર્થીના અતરને સારી રીતે જાણી શકોછો એટલુજ નહિ પણ આપનામા પાઠકતાનો ગુણ અદ્ભુત છે વળી આપે પીંગળનો અભ્યાસ નહી કરેલ હોવા છતા શીઘ્ર કવીનો દાવો ધરાવી શકો છો તેમજ મને પણ આપે આપની વિદ્યાનિધમાથી અલ્પ શીક્ષણ આપી મારા ઉપર જે ઉપકાર કરેલછે તેનો બદલો હુ વાળી શકુ તેમ નથી છતા આપનુ નામ આ પુસ્તકની સાથે કાયમ ગણાવવાના ઇરાદાથી "સુદર બાળવચનામૃત"નામનુ આ લઘુ પુસ્તક આપને અર્પણ કરી કૃતાર્થ થાઉછુ હુ છુ આપનો વિદ્ય

[illegible]

પ્રસ્તાવના.

સુજ્ઞવાચક !

ગુજરાતી ભાષા એ આપણી માતૃ ભાષા છે તે ભાષામાં જ પણ ઉત્તમ વિચારોનો સમાજમાં ફેલાવો કરવો તે આપણું કર્તવ્ય છે એમ ધારી આ પુસ્તક લખવાની મને રૂચી ઉત્પન થઈ અને શ્રી સરસ્વતી દેવીની કૃપાથી પુર્ણ પણ થયું તે માટે અહોભાગ્ય સમજુ છુ

આ પુસ્તકમાં અ થી માંડીને ક્ષ સુધી તમામ અક્ષરો ઉપર દરેક અક્ષરના પ્રતીક દશ દશ વાક્યોની રચના કરી વચનામૃતને વિષય પુર્ણ કરવામાં આવ્યા છે તથા બાળકોના લાભને માટે પુર્વાચાર્ય (પદ્મજિનેશ્વરસુરિ) વિરચિત **"ઉપદેશ રત્ન કોષ"** નો માગધીમાંથી ગુજરાતી અનુવાદ ૭૦ તરીકે તૈયાર કરી સાથે દાખલ કરેલ છે એ ઉપરાંત તીર્થંકરો સ્તુતિ તથા બાર ભાવનાની સજ્ઝાય વિગેરેનો સમાવેશ કરેલ છે

આ પુસ્તક નાનુ હોવા છતા તેની સંકલના એવી યુક્તી પુર્વક કરવામાં આવી છે કે જે સર્વ સજ્જન શ્રી પુરૂષોને વાચનાની સાથે જ આનંદ ઉપજાવી થઈ પડે તેમ છે આ પુસ્તક મારા વિદ્યાગુરુ માસ્તર સુખલાલ સવજીભાઈની પ્રેરણાથી તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે

આ પુસ્તકમા મતિમંદતાના દોષથી કાંઈ ભુલ ચુક દોષ તે વિવેકી વાચક સુધારી વાચશે તથા અમોને લખી જણાવવા કૃપા કરશે એવી આશા છે

આ પુસ્તકમાના વચનામૃતોનુ તથા તેમા આવેલ **ઉપદેશ રત્નકોષ**નું પાન કરી સર્વ માર્ગે ચાલતા શીખો એટલુ કહી અત્ર વિરમુ છુ સંવત ૧૯૮૧ ના મહાસુદી ૫

લેખક. ભાઈલાલ મુળજી મહેતા
ખારાગોઢા થઈ મુ. શ્રી ઝુંવાડા

સન્માર્ગ દર્શક

સુંદર બાળ વચનામૃત.

ઉપદેશ રત્નકોષ પદ્યાત્મક રહસ્ય સાથે પ્રગટપ્રભાવી
સિદ્ધચક્રજીની ઓળીની વિધિ, ચૈત્યવંદનો,
સ્તવનો, સ્થોયો, તથા બારભાવનાની
સજ્ઝાય સાથે

લેખક તથા સંગ્રાહક,

ભાઈલાલ સુંદરજી મહેતા.

ખારાઘોઢા થઈ મુ૦ ઝીંઝુવાડા

સંવત ૧૯૮૧]——o——[સને ૧૯૧૫

કીંમત ૦-૪-૦

પાલીતાણા શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રીન્ટીંગ-પ્રેસમા
શા અમરચંદ બહેચરદાસે છાપ્યુ

અર્પણપત્રિકા

પુન્ય માસ્તર સુખલાલ રનજીભાઈની પવિત્ર સેવામા આપનો
મ સવત ૧૯૪૩ના આશો શુદ ૧૧ બોટાદ શહેરમા થયેલ છે
ત્યાર પછી વેદની કર્મના ઉદયથી ઓળાની વ્યાધીમા ઘણુ વેદના
ભવીને નેત્રો ગયા એ સમયે આપની ઉમર માત્ર નવ વર્ષની
ી છતા આપનુ મગજ એટલુ બધુ સુદર હતુ કે આપ એક સા-
ઈકમા ઓઠામા ઓછી ૫૦ ગાથાઓ કરી શકતા હતા આની
ાપની અગાધ શક્તિ જોઈ આપના પિતાશ્રીએ આપને સવત
૯૬૨ ની સાલમા મેસાણા યશોવિજયજી જૈન પાઠશાળામા વિદ્યા-
યાસ કરવા મોકલ્યા ત્યા પણ આપે પ્રકરણાદિકનુ ઘણુ ઉંચા પ્રકા-
જ્ઞાન મેળવ્યુ ત્યારબાદ સવત ૧૯૬૪ના કારતક વદ ૧૧ ઝી-
વાડા જૈન ધર્મોત્તેજક પાઠશાળામા ખાવા પીવા સાથે માસીક રૂા.
-૦-૦ ના પગારથી મુખ્ય અધ્યાપક તરીકે આપની નીમણુક થઈ
આપના મળતાવડા સ્વભાવે તીન ગતિથી સર્વ સઘની સત્ય પ્રિતિ
ડાજ ટાઈમમા મેળવી કે જે પ્રીતિ હજુ સુધી કાયમ છે ને તે
તેની કદર અત્રેના સઘે બગાસર કરી હાલ માસીક રૂા ૩૫-૦-૦
ચાન્સ વધારીઆપી આપની પ્રિતિમા વૃદ્ધિ કરી છે

આપ વિદ્યાર્થીના અતરને સારી રીતે જાણી શકોછો એટલુજ
હે પણ આપનામા પાઠકતાનો ગુણ અદ્ભુત છે વળી આપે પી-
ાનો અભ્યાસ નહી કરેલ હોવા છતા શીઘ્ર કવીનો દાવો ધરાવો
કો છો તેમજ મને પણ આપે આપની વિદ્યાનિધિમાથી અલ્પ
ક્ષણ આપી મારા ઉપર જે ઉપકાર કરેલછે તેનો બદલો હુ વાળી
કુ તેમ નથી છતા આપનુ નામ આ પુસ્તકની સાથે કાયમ રા-
વાના ઇરાદાથી 'સુદર બાળવચનામૃત'નામનુ આ લઘુ પુ-
ાક આપને અર્પણ કરી થાઉછુ હુ છુ આપનો વિદ્યાર્થી—

ભાઈલાલ સુદરજી મહેતા,

પ્રસ્તાવના.

સુજ્ઞવાચક !

ગુજરાતી ભાષા એ આપણી માતૃ ભાષા છે તે ભાષામાં જ ઉત્તમ વિચારોનો સમાગમ લાવો કરવો તે આપણું કર્તવ્ય એમ ધારી આ પુસ્તક લખવાની મને રૂચી ઉત્પન્ન થઈ અને શ્રી-સરસ્વતી દેવીની કૃપાથી પુર્ણ પણ થયું તે [illegible] નામ સમજી

આ પુસ્તકમાં અ થી માંડીને ક્ષ સુધી તીસ અક્ષરો ઉપર દરેક અક્ષરના દ્રષ્ટાંતીક દશ દશ વાક્યોની રચના કરી વચનામૃત વિષય પુર્ણ કરવામાં આવ્યો છે તથા બાળજીવો લાભ લે તે માટે પુર્વાચાર્ય (પદ્મજિનેશ્વરસુરિ) વિરચિત "ઉપદેશ કોષ" નો ભાગમાંથી ગુજરાતી અનુવાદ છંદ તરીકે તૈયાર સાથે દાખલ કરેલ છે ઓળીની વીધી, સ્તવનો સ્તુતિ તથા ભાવનાની સજાય વિગેરેનો સમાવેશ કરેલ છે

આ પુસ્તક નાનું હોવા છતાં તેની સંકલના એવી યુક્તી પૂર્વક કરવામાં આવી છે કે જે સર્વ સજ્જન શ્રી પુરૂષોને વાચનારાઓને જ અનહદ ઉપકારી થઈ પડે તેમ છે આ પુસ્તક મારા વિદ્યા માસ્તર સુખલાલ ન્યાલચંદભાઈની પ્રેરણાથી તૈયાર કરવામાં આવ્યું

આ પુસ્તકમાં મતિમંદતાના દોષથી કાંઈ ભુલ રહેલ હોય વિવેકી વાચક સુધારી વાંચશે તથા અમોને લખી જણાવવા કૃપા કરશે એવી આશા છે

આ પુસ્તકમાંના વચનામૃતોનું તથા તેમાં આપેલ રત્નકોષનું પાન કરી સન્માર્ગે ચાલતા શીખો એટલું કહી વિરમું છું સંવત ૧૯૮૧ ના મહાસુદી ૫

લેખક. ભાઈલાલ મુળજી મહેતા.
ખારાઘોડા થઈ મુ. ઝીંઝુવાડા.

સન્માર્ગ દર્શક

સુંદર બાળ વચનામૃત.

(अ)

૧-અપગુણી હોવા છતા તેનુ સારી રીતે સન્માન કરવુ આપણી ઉત્તમતા ને સુચવે છે

૨-અતુલ કષ્ટ વેળાએ પણ હીમત ન હારતા ઉપાડેલ કાર્ય કરવુ એમાજ આપણી મહત્વતા છે

૩-અધિકારીપણુ મળેતો પણ પોતાની મુળ સ્થીતીને ન ભુ-જેમ દરેકનો ઉપકાર થાય તેમ કરવુ એજ આપણી શ્રે-છે

૪-અનુકુળ સંજોગ ટાણે પ્રમાદમા નહી ફસાતા પ્રતિકુ-આવતા પહેલા આપણુ કાર્ય કરી લેવુ એમાજ આપણી-તા છે

૫-અનુભવ વડે આ અમુલ્ય જીંદગીની કીંમત આંકી પો-બુદ્ધિબળ તેમાજ અપવુ

૬-અસતોષ આપણો પૂર્ણ શત્રુ છે એવુ સમજી તેનાથી દિન પ્રિતિની ઓછાશ કરવી.

૭–અશુદ્ધ વિચારો આપણા શુદ્ધ વર્તનને ક્ષણ અધ પતન કરી નાખે છે એવુ જાણી નિરંતર પવિત્ર વિચારો સ્ફુરાવવા.

૮–આગ ત્યની બાબતને બીજા હજારો કામો પડતા પ્રથમ સ્થાન આપવા ખાસ લક્ષ રાખવુ

૯–અછતમા ન મુઝાતા છવના રસ્તાઓ યુક્તિ પ્રયુ અહોનિશ શોધતા રહેવુ

૧૦–અલભ્ય વસ્તુ ઉદ્યમી માણુસો અલ્પ કાળમા પ્રાપ્ત કરે એવુ જાણી આપણે ઉદ્યમથી છેટા ન રહેવુ

(क)

૧૧–કલ્પવૃક્ષ સમાન સત્પુરૂષોનો સમાગમ સમજી ઓની સેવનનો શીઘ્રતાથી ત્યાગ કરવો

૧૨–કર્મ પ્રમાણે જીવને સુખ દુઃખ આવે છે તેમા ઇન્દ્ર કે ચક્રવર્તિ કોઇનો પણ દાવો ચાલી શકતો નથી દરેક ક્ષણે કર્મથી ચેતતા રહેવુ

૧૩–કસ્તુરી કાળી હોવા છતા કોઇ વખતે આખર મોતથી ઉગારે છે અને સોમલનો વર્ણ શ્વેત હોવા છતા તે પ્રાણનો નાશ કરે છે માટે રૂપમા ન મોહાતા કેવળ ગુણનો રાગ કરતા શીખવુ

૧૪–કમળની ઉત્પત્તિ કાદવમા છે ને તે કાદવથી અલિપ્ત છે એવુ આપણે પ્રત્યક્ષ જોવા છતા આપણે સસાર

ત્મા ઉત્પન્ન થ‌ાં તેમાજ,મચ્યા રહીએ તે આપણી વિદ્વતા
કલંકીત બનાવનારૂ છે

૧૫–કનીષ્ટ વસ્તુ વાપરવાથી આન્તે બુદ્ધિનો વિનાશ થાય
માટે વિપત્તિના સમયે પણ કનીષ્ટ વસ્તુ ન વાપરવાનો
ાશ્ચય પ્રતિબંધ કરવો તેજ શ્રેય કારી છે

૧૬–કમોતે મરનાથી આત્માની માઠી ગતિ થાય છે માટે
ુ પુરૂષોયે તેવા મરણથી અજ્ઞાની પુરૂષોને બચાવવા પ્રેમ
ક પ્રયત્ન કરવો જેથી પુન્ય ફળની પ્રાપ્તીનો લાભ મળે.

૧૭–કરપીજન લોકોમા નીંદા પાત્ર થાય છે એટલુ જ
ે પણ મમણ શેઠની માફક પોતાની લક્ષ્મી પોતે ભોગવી
તો નથી અને મધમાખીના પેઠે આયુષ્ય પુર્ણ થતા હાથ
ીને પોતે સંગ્રહ કરેલ ધન બીજાઓને સોપી પરલોક ગમન
છે એવુ વિચારી લોભનો પ્રતિદિન ઘટાડો કરતા શીખવુ
૧૮ કસરત શરીરને સંપુર્ણ બળ આપે છે એટલુ જ નહિ પણ
ક કાર્યમા સ્ફુર્તિ અર્પી આળસ તથા સુસ્તીનો વિનાશ ક-
છે માટે શારિરીક સંપત્તિના ઇચ્છનારાઓએ કસરતની પ્રેક
સ પાડવા મેહેનત કરવી

૧૯–કષાયથી કાયા કૃશ બને છે માટે શરીરની તંદુરસ્તી
કાળજીવાળાએ કષાયનો ત્યાગ કરવો

૨૦–કટોરી મળતા થાળીની આશા ન રાખતા જે અવસરે
આવ્યું તેને અમૂલ્ય ગણી તેનો આસાદર સત્કાર કરવો નહિ
આવતી વસ્તુ પણ ઘણી વખત ભાગ્યમાથી ચાલી જાય છે
નકી સમજવુ

(ખ)

૨૧–ખલકમા ખાર વાળો માણસ પોતાના શુભ કાર્યની ઉજ્વલતા બતાવી યશ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી માટે યશના અભિલાષીઓએ ખારને આશ્રય આપવો નહિ

૨૨ ખરી હકીકત કહેતા લેશ પણ ન ખચાતા દ્રવ્ય ભાવનો વિચાર કરી આફત વખતે પણ અસત્ય ન બોલવુ

૨૩–ખર્ચ કરતા પહેલા આવક કેટલી છે તેનો દીર્ઘ દ્રષ્ટીથી વિચાર કર્યા બાદ આગળ પગ ભરવા ટેવ રાખવી

૨૪–ખટરાગથી ખસતા રેહેવામા નફો સમજી દરેક સગા સ્નેહીઓ સાથે સ્નેહની જમાવટ કરવી

૨૫–ખાપી એવી વસ્તુના થવુ કે જે વસ્તુ સદાકાળ સુખને આપે કારણ સુખ સર્વને પ્રિય હોય છે

૨૬–ખમતીધર તે કહેવાય કે જે પોત પોતાના ગજામા રહી દરેક કાર્યો કરે

૨૭–ખજવાળ શરિરને ખણાવી હસાવે છે ને પછી બળતરા ઉત્પન્ન કરી નાસાજ કરે છે માટે તેવી બાબતોના અગાઉથી વિચાર કરવો

૨૮–ખડગની ધારાએ લીધેલ વ્રતનું પાલન કરવાથી તેનુ ફળ તત્કાળ મળે છે

૨૯–" ખર્યું પાન સુકાય ને કર્યું કામ સુકાય " એ કેવત પ્રમાણે દેહ રૂપી પાનને ખરતા પહેલા આત્મ સાધન રૂપી

પોતાનું કાર્ય અથાગ શ્રમ વેઠી પુર્ણ કરવુ જેથી જન્મ જરા થી ઝટ મુક્ત થવાય

૩૦–" ખતે લખ્યુ જોવાય ને ભુલે હક ખોવાય " એમ શમજી દરેક લખાણુ કરતા પહેલા પુર્વ અને ઉત્તર અવશ્ય વિ ચાર કરવો

[ग]

૩૧–" ગતન શોચયામી " નો અર્થ હૃદયમા સ્થાપન કરી ગયેલ સુખ અગર દુ ખનુ મમત્વ માણસોએ લેશમાત્ર સ્મરણ કરવુ નહિ

૩૨–ગરીબ અને અનાથોને દેખી તેનુ હાસ્ય નહિ કરતા તેઓને મીષ્ટ વાક્યો વડે બોલાવી આપણાવી બનતી તન મન અને ધનવડે સ્હાય કરવા ચુકવુ નહિ

૩૩–ગર્ભશ્રીમત હોવા છતા પણ જો તેનામા દાતાનો અમુલ્ય ગુણ ન હોયતો તે પોતાને પ્રાપ્ત થયેલ લક્ષ્મીનો ખરે ખરો લાભ લઇ શકતો નથી માટે તેવી હદે પોચેલ ભાઇઓએ ખાસ તે વાત લક્ષમા રાખવા ચુકવુ નહિ

૩૪–ગર્વવડે માણસો ઘેલા થઇ પોતાની પુન્ય કમાઇ પોતે સુખે ભોગવી શકતા નથી વાસ્તે સુખના અભિલાશીઓએ ગર્વને સ્થાન આપવુ નહિ

૩૫–ગમેતેટલી નદીઓના પુરનાપાણી આવવા છતા સ મુદ્ર પોતાની મર્યાદા મુકતોનથી તેવીજ રીતે સત્યવાદીપણાનો

દાવો ધરાવનાર પુરૂષે વિપત્તિના વખતે પણ સત્યનો ત્યાગ કરવો નહિ

૩૬-ગઢ અગર કીલ્લો બાધવાથી જેમ નગરનું રક્ષણ થાયછે તેવીજ રીતે ચતુર માણસોએ મનરૂપ કીલ્લાને મજબુત કરી પોતાની શકિત પ્રમાણે શુભ વર્તન કરવા ભુલવુ નહિ

૩૭-ગભરાટથી ઘણા કામો ભુલને પાત્ર બને છે માટે ધીરજ રાખી ગભરાટને આશ્રય આપવો નહિ

૩૮-ગમ ખાવાથી પ્રાયે ઘેર ઘાતનો વિનાશ થાય છે

૩૯-" ગરથ ગાઠે ને વિદ્યા પાઠે " એ કેવતને બરાબર સમજી ધનને મેળવવાની કળા જે વિદ્યા તેને બહુમાન પૂર્વક પ્રાપ્ત કરવા લેશ માત્ર પ્રમાદ સેવવો નહિ

૪૦-' ગપી બોલે સત્ય પણ પડે નહિ પત્ય એ કેવત ચાલુ જમાનાને લાભ દાયક ગણી વિના કારણે જુઠુ બોલવાની બુરી ટેવ રાખવી નહિ

[ઘ]

૪૧ ઘરમા સ્વચ્છતાને અગ્ર સ્થાન આપવાથી તેના સહવાસીયો જરૂર શુદ્ધ આચાર વાળા બને છે

૪૨-ઘટ એટલે શરીરને મજબુત કરવા માટે માણસો નાના પ્રકારના ઓષધો વાપરે છે તેના કરતા જો હમેશા નિયમીત અને સાદો ખોરાક લેવામા આવે તો શરીરના સર્વ રોગો ।। પામી અવશ્ય શરીર મજબુત બને છે

૪૩-ઘન એટલે વરસાદ પોતાને કાંઈ પણ સ્વાર્થ નહિ હોવા છતા પોતાના અવસરે આવી પોતનુ કાર્ય બજાવે છે. તેવીજ રીતે ઉત્તમ પુરૂષો નિસ્વાર્થ વૃત્તિયે જો પરમાર્થ કરે તો જગતી તળમા યશ મેળવી શકે છે

૪૪-ઘટ પડવાથી આપણુને જેમ દુખ થાય છે, તેવીજ રીતીયે અન્ય વ્યકિતને પણ દુખ થાય છે એમ સમજી આપણા હસ્તકના કાર્યો વડે કોઇને કોઇ પણ બાબતમા ઘટ પડવા દેવી નહિ જેથી સર્વ કોઇની પ્રસન્નતા પ્રાપ્તકરી શકાયછે.

૪૫-ઘડપણમા શારિરીક તાકાત નબળી પડે છે માટે તે અવસર આવતા પેહેલા ધર્માદિક ત્રણે વર્ગનું પુરેપુરૂ સાધન કરી લેવુ કે જેથી ચોથો વર્ગ શિઘ્રતાથી કબજે કરી શકાય.

૪૬-ઘડીયાળ ટાઇમસર ટકોરા વગાડી પોતાના રૂલ પ્રમાણે પોતાનું કાર્ય કરે છે તેવીજ રીતે ડાહ્યા અને સમજુઓ પોતાનુ કાર્ય નિયમિત્ત કરી ભવિષ્યમા થતા પસ્તાવાનો વિનાશ કરે છે

૪૭-ઘડો જડ વસ્તુ હોવા છતા તેમા રહેલ પદાર્થનું તે સરક્ષણ કરે છે તો આપણે પચેન્દ્રી યુક્ત મનુષ્યપણું પ્રાપ્ત કરી આપણા શરણે આવનારને આશ્વાસન આપવુ કે જેથી મનુષ્ય જીવનનુ એક કર્તવ્ય બજાવ્યુ લેખાય છે

૪૮-ઘટ પદાર્થ પાણીની મેળવણીથી બીજુ રૂપ લે છે. તેવીજ રીતે આત્મા સાથે અનાદિ કાળથી ઘટપણે લાગેલ ક-

ગ્રાદિમળ જ્ઞાનરૂપી વારીના સિંચનથી કોઈ જુદા પ્રકારનો આન દ આત્માને મેળવી આપે છે

૪૯—ધવરાએલ માણસ એકલો હોવા છતા આત્મબળ વડે ઘણા માણસોને જીતી શકેછે તો સાજો માણસ અપૂર્વ વિર્ય ફોરવી કેટલુ કાર્ય કરે ? તે વાચક વિચારી આત્મ બળની કીંમત આકશે

૫૦—ઘન એટલે સમુદાયમા જો અન્યનુ સામ્રાજ્ય સ્થપાય તોજ સમુદાય ઉન્નતીની આશા રાખી શકાય

[च]

૫૧—ચતુર પુરૂષોના ચરિત્રો સાભળી બીજાને સમજાવવા કરતા તે માંહેના સદગુણો પોતામા ઉતારવાની ચીવટ રાખવી

૫૨—ચક્ર—પટા જેવી જડ વસ્તુ અલ્પ આલબનવડે અગાધ કાર્યો કરેછે તો આપણે વિવેકી અને જ્ઞાનવાન થઈ મનુષ્ય જન્મની ખરી સાર્થકતા ન કરીયે તે ઓછી શોકની વાત નથી

૫૩—ચડતી અને પડતી એ સસારની મુખ્ય બાજી છે, એમ સમજી ચડતીમા ગર્વ અને પડતીમા ધમથી પાછી પાની ન કરવી

૫૪—ચપળ એવી લક્ષ્મી કોઈ સ્થળે સ્થીર રહી નથી તેમ રહશે નહિ માટે વિદ્વાન પુરૂષોએ તેનો વિશ્વાસ નહિ કરતા તે લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરી પોતાની કાયાનુ કલ્યાણ કરવુ

૫૫-ચમચો અગર રકાબી જેમ દુધ ચાહ વિગેરે ઉન્હા પદાર્થો પીવામા સ્હાયક બનેછે તેવીજ રીતે સદ્કાર્ય કરવામાં સન્‌મિત્ર અગર સદ્‌કુટુંબ સ્હાયક બને તે સત્ય છે

૫૬ ચણેલ મકાનની કીંમત જેમ પાકા પાયા ઉપર ખરો આધાર રાખે છે (એટલે મજબુત પાયાવાળા મકાનની કીંમત સ્વભાવિક વિશેષ ગણાય છે) તેવીજ રીતે દરેક કાર્યોની પ્ર ગતિ મજબુત પાયા વિના થતી નથી

૫૭-ચખણી (વીવા પ્રસંગે કરેલ પકવાનનું થોડું ખાવું) અલ્પ કરવા છતા સેંકડો મણની પરિક્ષા કરી શકાયછે, તેવીજ રીતે સદ્‌ગુણ લેશ પ્રાપ્ત થવા છતા તેના મિષ્ટફળો વિશેષ પ્ર માણમા મેળવી શકાયછે

૫૮-ચરણની પુજા તેઓની થાયછે, કે જેઓએ પોતાનો દેહ કેવળ પરોપકાર અર્થેજ અર્પણ કરેલો છે અર્થાત જેની જીંદગી પરોપકારમાજ પુરી થયેલી છે

૫૯-ચક્રવર્તિ જેવાને પણ આ સંસારમા સર્વ સમૃદ્ધિ મુકી ખાલી હાથે જવુ પડયુ છે તો આપણી કઇતાકાત કે એક પાઇ પણ સાથે લઇ જઇ શકીયે ફક્ત કરેલ સુકૃત્યો સાથે આવશે તે ખાસ લક્ષમા રાખવુ

૬૦-ચક્ષુઓને ચેતાવી રાખજો કે પરાયા છીદ્રો જોવાની કુટેવ દૂર કરે, નહિતો એવાતો દુખી થશો કે તે કષ્ટ છોડવવા કોઇપણ સમર્થ થઇ શકશો નહિ

[૭]

૬૧-છપ્પન મીજાજ વાળો માણસ માનવ દેહની કીંમત આંકયા વિના અમુલ્ય જિંદગી એળે ગુમાવી ઉધારી મુકીયે ચાલ્યો જાયછે

૬૨-ચોક જિનેશ્વરની ત્રિકરણ યોગે પુજા કરવાથી અને તેમા તલ્લાલીનપણુ મેળવવાથી કર્મ રૂપી કચરો શિઘ્રતાથી દૂર ખસેછે

૬૩ છજા જરૂખા ગમે તેટલા મુકાવો અને ગમે તેટલી મોજ મજા ઉડાવો પણ લક્ષ બિન્દુ એજ રાખવુ કે આ બધું ઇન્દ્રજાળછે ને તે જોત જાતામા વીનશ્વર થઇ જશે.

૬૪-છ કાયની રક્ષા કરવી તેજ મનુષ્ય જીવનનુ ખરૂ ભુષણ છે

૬૫-છન મૂછના (પૈસાની) મા માણસોએ ઘેલા નહિ થતા તેનો સ્વભાવ ચ ચળછે એમ માની સ પત્યોગ મળેલ દ્રવ્યનો શુભ માર્ગે ઉપયોગ કરવો

૬૬-છ પ્રકારના રસોનુ ભોજન આ જીવે ઘણીવાર કર્યું છતા હજુ સુધી તૃપ્તી ન પામતા તેમા આસક્ત રહે છે તે ખરેખર મનની નબળાઇ સૂચવેછે

૬૭-છત્ર ચામરની સાહીબી વાળા પણ આ સંસારમા સ્થીર ટકી શકતા નથી તેવુ આપણે પ્રત્યક્ષ જોવા છતા જન્મ મરણનો ફેરો ટાળવાનો ઉપાય હાથ ન ધરીયે તે કાઇ જેવી તેવી વાત ન ગણાય

૬૮ છદ્દમસ્ત પણામા દરેક જીવો ભુલને પાત્ર બને છે માટે ખેટો મમત્વ નહિ કરતા વિવેક બુદ્ધિથી પોતાની ભુલોની શોધ કરી નિરતર સુધારતા રેહેવુ

૬૯–છબી અગર ફોટો એવો પડાવવો કે જે ફોટો પોતાની જીદગીની જીદગી સુધી ઝખાસ ન પામે અર્થાત પોતાના સતાનો ને એવા કેળવવા કે પોતાની છબી રૂપે દીપી નીકળે

૭૦–છેયા છોકરાને હમેશા એવુ શિક્ષણ આપવુ કે તેમનુ અમરનામ ભવિશ્યમા એક ઉન્નત્તીકાર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામે

[ज]

૭૧–જકડાએલ માનવી ગુન્હામાથી જેમ છુટવાની આશા રાખેછે તેમ અધ્યાત્મી પુરૂષો મોહરાજાના અજબ ફાંમામાથી દુર થવાના પ્રયત્નો અહોનીશ કર્યાં કરેછે

૭૨–જગત્મા દરેક પ્રાણીઓ સ્વાથના ઝેરી પજામા સપડાઈ તત્વાતત્વનો વિચાર ન કરતા પોતાને મળેલ સદ્જ્ઞાનનો ખોટો ઉપયોગ કરેછે

૭૩–જગત્ ના જીવો જયા સુધી આશાના આશ્રય તળે રેહેશે ત્યા સુધી ચોકસ સમજી લેવુ કે તેનાથી શાન્તિ સુખ ઘણુ ઘણુ દુર છે

૭૪–જન્મ મરણની અતુલ વેદના આપણે અનાદિ કાળથી અનુભવતા પુન્યયોગે મનુષ્ય ભવની પ્રાપ્તિ કરીછે, તો ઉક્ત વેદના દુર કરી–અક્ષય તેવા રસ્તે ચાલતા શીખવુ

૭૫-જથ્થો એવો થવો જોઈએ કે કરેલ જથ્થામાંથી એક પણ અલગ ન રહે કારણ જેમ કપડાના તારોનો જથ્થો કરી સરખી ગોઠવણ કરતા સરસ કપડુ બન્યુ હવે તેમાથી એક બે તારોને ખેંચી કાઢીએ તો તે કપડાની સુંદરતા અને સ્થિતિ એકદમ ઓછી થઈ જશે, માટે જથ્થાના ગુણ ધ્યાનમા જાગ્રત રાખવા

૭૬ " જપી જપે " વીગ " કરી મન સ્થિર " જેમ સ્થિરમન વીના પરમાત્માનુ ધ્યાન બરાબર થઈ શકતુ નથી તેમ કોઈ પણ કાર્ય મનની સ્થિરતા વિના થઈ શકતુ નથી

૭૭-જમનાર જીવને ત્રાજ પુરો થતા કદી છોડસે નહિ

૭૮-જશના અભિલાશી જીવોએ પારકનુ ભલુ કરવા કાળજી રાખવી

૭૯-જન્મથી વિશ્વને વિષે વિચરતા અ૫ સસારી થવાય છે

૮૦-જમવુ અને જમાડવુ એ મિત્રતા વધારવાનું ખાસ લક્ષણ છે, માટે ચીર મિત્રતા ઇચ્છનારાએ પ્રિતિ પૂર્વક પોતાના મિત્રને સ્વસંપત્તિ પ્રમાણે પોતાના ઘરે તેડી લાવી આદર ભોજન કરાવવુ તથા આપણે પણ મિત્રને ત્યા જમી તેના મનને આનંદ આપવો

ઝ

૮૧-ઝવેરી લોકો જેમ હીરાની ખરી કીંમત આંકી પછી દરેક હીરાની લે વેચ કરેછે ને તેમા ખરી પરિક્ષાથીજ તેઓ

લાભ મેળવી શકે છે તેમ સસારમા રહેલ પથ અને પદાર્થ ની તીક્ષણ બુદ્ધિથી પરિક્ષા કરીને ગ્રહણ કરનારજ તેના ગુણ ફળોને ચાખેછે

૮૨-ઝક એટલે હઠ કરી પોતાનો વાદ નહિ કબુલ કરનાર સ્થળે સ્થળે પાછો પડી આખર પસ્તાય છે

૮૩-ઝઘડાઓથીજ ઉન્નત્તિનુ અધ પતન થાયછે, માટે ઝઘડાના મુળનો ઝીણી નજરથી વિનાશ કરવો

૮૪-ઝનુની માણસો પોતાનુ ઝનુન પોતાના અતર શત્રુ (કર્મો) સામે ફેરવે તો તેઓની કાર્ય સિદ્ધિ જરૂર વ્હેલી થઇ શકે

૮૫-ઝટ કરવાના કાર્યોને લેશ માત્ર વિલબ નહિ કરતા તે કાર્યોની ત્વરાથી પતાવટ કરી લેવી

૮૬-ઝપલાએલ ભમરો દિનકરના વિયોગે પ્રભાતની આશાના તરગો ઘડેછે, પણ તે દરમીયાન કુદરતના નિયમ પ્રમાણે કમળ નાળને વનહાથી પોતાની જળ ક્રીડામા ઉખેડી નાખેછે ત્યારે તેના સર્વ વિચારો નષ્ટ થાયછે જ્ઞાની પુરૂષો તે માથી ઘણોજ સાર લેછે

૮૭-ઝળકતી વીજળીનો પ્રકાસ સ્થાઇ ટકી શકતો નથી ને તેના અજવાસથી જેમ મોતીની હારો પરોવવાનુ કાર્ય કોઇથી થઇ શક્તુ નથી તેમ કાળરૂપ ચમકારો અકસ્માત આવી દેહમાથી પ્રાણનો વિયોગ કરાવશે ત્યારે બાકી રહેલ કાર્ય કરી શકવાનુ બની શકશે નહિ

૮૮–ઝગનાર જેમ હલકી વસ્તુનો વિશેષ થાય છે તેમ હલકા સ્વભાવના જીવો પણ પોતાની ઉ ચ્છુ ખલતા દબાવી શકતા નથી

૮૯–ઝરતા નીરના ઝરણાથી જેમ સાગરોના સાગરો ભરાઇ જાય છે તેમ નીરંતર થોડુ થોડુ જ્ઞાન રૂપ વારી ગ્રહણ કરે-વાથી ભવિષ્યમા મોટા વિદ્વાન થવાય છે

૯૦–ઝળકતા દિવાના પ્ર કાશથી પણ જે વસ્તુ નથી જોઇ શકાતી તે વસ્તુ જ્ઞાની લોકો અ ધારી રાત્રિમા પણ જોઇ શકે છે

(ટ)

૯૧–ટકાઉ વસ્તુ બનાવવા માટે આપણે તન મન અને ધનથી મ્હેનત કરીયે છીયે જ્યારે આપણ આયુષ્ય પોતાની સીમા છોડતુ નથી તો તેને માટે જ્ઞાનીયોને પુછી યોગ ગોઠ વણુ કરવી

૯૨–ટગમગ જોવાનુ ખરૂ સ્થળ ભુલી જઇ આ જમાનામા આપણે નાટક સીનેમા વી એડીટચે જોયા કરીએ છીએ તેનુ સત્યતાથી નીરક્ષણ કરશો તો જણાશે કે ઉપરોક્ત ન ટક આપણે પોતેજ કરી રહ્યા છીએ,

૯૩–ટપટપ પડતા કાકરા જેમ ઘણા વખતે મોટો ઢગલો કરવાની શકિત ધરાવે છે, તેમ આપણે પણ જો હમેશા થોડુ થોડુ દાન આપતા રહીયે તો વર્ષાંતરે દાન વૃદ્ધિને પામે છે ટચવાથી—ટીપવાથી જેમ ધાતુઓ રૂપાતર કરે છે, તેવીજરીતે

દુર્ગુણને માર મારવાથી તે પોતાનુ રૂપ બદલી સદ્ગુણમાં દાખલ થાય છે

૯૫–ટટુ એટલે ઘોડા જેમ સ્વારને પોતાની પીઠ પર સ્વારી કરાવી ગમન કરી અમુક ટાઇમે ધારેલે સ્થળે પોચાડે છે તેમ સદ્ ક્રિયારૂપ ઘોડાપર સ્વારી કરવાથી ઉભય ભવમા જરૂર શુભ સ્થાન પ્રાપ્ત થાય છે

૯૬–ટહુકારવડે કોયલ વિશ્વમા આદર પામે છે ને કાગ નીંદાને પાત્ર થાય છે તો આપણે કોયલની માફક મધુર વચન બોલવાની પ્રેકટીસ પાડવી ને કાગડા જેવી ક્રુર વાણીનો ત્યાગ કરવો

૯૭–ટળવળતા અનાથ જીવોનો સ્વ શકત્યાનુસાર ઉદ્ધાર કરવો

૯૮–ટહેણા એટલે હલકા શબ્દો મોઢેથી કદીપણ નહિ બોલતા મધુર વાકયો બોલી જીવ્હાને પવિત્ર બનાવવી, કારણુ મીઠુ બોલવાથી માન વધે છે, ને કડવુ, બોલનાથી કલેશને સ્થાન મળે છે

૯૯–ટકવાનુ દરેક જણને કહી ખોટી કરાય છે પણ કાળ કહ્યુ નહિ માને તે ચોકસ સમજી લેજે

૧૦૦–ટપાલી એટલે પોષ્ટમેન જેમ નામવાર ડીલેવરી કરવાનુ કદી પણ ચુકતા નથી તેમ આપણે પણ આપણા ગુરૂ પાસે આપણે કરેલ દોશોને ક્રમવાર કહી સભળાવી ફરી નહિ કરવાની પ્રતિજ્ઞા અને કરેલ દોષની શિક્ષા (પ્રાયશ્ચિત) લઇ લેવાનુ ચુકવુ નહિ

(ઠ)

૧૦૧-ઠકુરાઇ મ ળ્યા છતા જે માણસ નમ્ર સ્વભાવી તથા ગ્રત્યાળુપણાને ધારણ કરે છે તેનો યશ દેશો દેશ વિસ્તાર પામે છે

૧૦૨-ઠગાઈ કરનાર પોતે એમ સમજે છે કે હુ સામા માણસને વચુ છુ પણ તે તેની મુખતા છે કારણ ખરી રીતે તપામતા ઠગનાર પોતેજ ઠગાય છે

૧૦૩-ઠઠા કરનાર માણસ લાભાલાભને નહિ પીછાનતા કે ટલીક વખત પોતાના હકમા નુકશાન થયા પછી ફરી ઠઠા નહિ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લે છે એના કરતા પોતાના હકમા નુકશાન થયા પેહલા કોઇની મશ્કરી ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લેવી તે ઘણુ સારૂ છે

૧૦૪ ઠરેલ સ્વભાવી પોતાનો સ્વાર્થ શિઘ્ર સાધે છે પણ કોઇને આચ આવવા દેતો નથી અને સાથે પરમાર્થ પણ કરતો જાય છે

૧૦૫-ઠણુ મારવાથી વિશ્વાસ ભગ થવાય છે માટે કોઇ પણ વસ્તુમા તરાપ નહિ મારતા શાન્તિ પૂર્વક કોઇપણ ચીજ લેવા મુકવાનો રીવાજ રાખવો

૧૦૬-ઠઠ એટલે ગીરદીમા ગાળી ધક્કા ધક્કી નહિ કરતા દરેકને શાન્તિ મળે તેમ વર્તવુ તથા બીજાઓ પણ શાન્તિમા રહે તેવો ઉપદેશ આપવો

૧૦૭–ઠપકો આપતા પ્હેલા સામાની ભુલ શુ છે? તે બાબતની બને પક્ષની વાત સાભળ્યા પછી જે કાઇ શિક્ષા કરવાની હોય તે કરવી

૧૦૮–ઠમક ઠમક ચાલતા જો તે ચાલમા આપણને ઉદ્ધતાઇ જેવુ લાગે તો તરતજ તેવી ચાલથી ચાલવાનુ છોડી દઈ આપણને શોભતી સુદર ચાલથી ચાલતા શીખવુ

૧૦૯–ઠલવાએલ વસ્તુ પાછી ઠામમા નાખી ઠામ પુરૂ કરી શકાય છે, પણ ખોયેલ આયુષ્યમાથી ઠલવાએલ વખત પાછો આયુષ્યમા કોઇથી પણ નાખી શકાતો નથી

૧૧૦–ઠાવકુ મો રાખી વાત ચિત કરવાથી સામાને જે અસર થાય છે તેવી અસર બીજી કોઇ રીતે થઇ શકતી નથી

[ड]

૧૧૧–ડખલગીરીમા માણસો મુઝાય છે પણ તેવે વખતે જો હિંમત રાખી દીર્ઘ વિચારે કામકાજ કરે તો તેને મુઝાવા પણુ રહેતુ નથી

૧૧૨–ડગલો પહેરવાથી જેમ ઠડીને સ્થાન મળતુ નથી તેમ સદ્‌ગુણ રૂપ કવચ ધારણ કરવાથી દુર્જનોનુ નીંદા વિગેરે કરવામા કાઈ પણ જોર ફાવી શકતુ નથી

૧૧૩–ડગેલા વાસણમા જેમ પાણી અગર કોઈપણ વસ્તુ પૂર્ણ ભરી શકાતી નથી, તેમ ડગેલો માણુસ પણ કોઇ દિવસ પુરેપુરૂ કાર્ય કરી

૧૧૪-ઠસુરો જેમ પોતાનુ પ્રબળ બળ દેખવી વખતે માણસના જીવનુ જોખમ કરે છે તેમ ઠસુરો આદિ અભક્ષ્ય વસ્તુઓનુ ભક્ષણ કરનારને તે નર્કની અતુલ વેદના અર્પણ કરે છે

૧૧૫-ડમરૂને મધ્યમા પકડી વગાડવાથી જેમ બન્ને બાજુથી અવાજ થાયછે તેમ ડમરૂક ન્યાયથી દરેક વાક્યોના જ્ઞાનીની દ્રષ્ટીયે દ્વી અર્થ નીકળે છે

૧૧૬-ડમરો જેમ પોતાની સુગંધ પોતાની આજુબાજુમા ફેલાવે છે તેવીજ રીતે સત્યવાદી પુરૂષોનો પ્રભાવ સામામાણસ ઉપર સત્યતાની સાચી છાપ પાડે છે

૧૧૭-ડરી એ જેમ ઘોડાનું આ ભુષણછે તેમ અનીતીથી ડરવુ એ મનુષ્યનુ ભુષણ છે

૧૧૮-ડરનાર માણસનુ કાર્ય સ્તુતી પાત્ર થતુ નથી કારણ જેવો કર્તા તેવું કાર્ય

૧૧૯-ડહકલા અને બાજુબંધ બન્ને હાથમા પહેરાય છે, પણ પેહેરવામા અંતર છે ડહકલા ગુન્હેગારને પેરાવાયછે ત્યારે બાજુબંધ શ્રીમંત વર્ગ પેહેરે છે

૧૨૦-ડબલની આશાએ સીંગલનો છેદ કરવા કરતા સીંગલ લઇ સંતોષીત થવું તે શ્રેય છે

ઢ

૧૨૧-ઢગલા કરવા જનારે કોઇની સેઠ (પક્ષ) નહિ સાચવતા એવા સરસ ભાગલા પાડી આપવા કે તે ભાગલા લેનાર ભાગદારને અંશમાત્ર ઓછા વત્તા ન આવે.

૧૨૨-હચુ પચુ વિચારે જે કાર્યનો આરંભ થાય છે તે પરીપુર્ણ કરવા જતા વચમા ઘણા વિઘ્નો આવવાની ધાસ્તી રહે છે, માટે કોઈપણ કાયનો આરંભ ઓઠામન્ને ન કરવો

૧૨૩ હટ્ટો એટલે ધુતારો માણસ પોતાની ધુર્તતાથી વિશ્વમા અપકીર્તીના પોટલા શીવાય બીજુ કાઈપણ મેળવી શકતો નથી માટે સદ્દકીર્તીના આશિએ ધુતતાનો ત્યાગ કરવો

૧૨૪-હપુડીઆ-બીક્ણ માણસોથી જેમ હીંમતનુ કાર્ય ઉદ્‌ભ થતું નથી તેમ મુખ માણસના મગજમા વિદ્વતા ભરેલો વિચાર સ્ફુરતો નથી

૧૨૫-હક્ એટલે જુદો પડી જાય તેનો બધ બાધવાથી કરેલ શ્રમ નીષ્ફળ જાય છે, માટે બધ બાધતા સાવચેતી રાખવી કે તે સ્વેચ્છાએ છુટી શકે નહિ

૧૨૬-હળકતા એટલે રડતા સ્વભાવની વસ્તુઓ જેમ સ્વેચ્છા પર્વક પોતાના સ્થળનો ત્યાગ કરે છે તેમ હળકતો માણસ પણ સ્વેચ્છાએ વિચરવાનુ પસદ કરે છે માટે સગા સબધીમા હળકતા સ્વભાવનો ત્યાગ કરવો

૧૨૭-હસ હસ એટલે એકદમ જોયા જલાહ્યા વગર ખાવા પીવા વિગેરેના જે કાર્યો કરવામા આવેછે તે કોઇક વખત મહાન દુખ દાયક થઇ પડેછે માટે તેવી ટેવ તજવી

૧૨૮-હકણ રાખવાથી ખાવા પીવાના પદાર્થો બહુ સારી રીતે જાળવી શકાય છે, ને ઉઘાડા રહી જવાથી ઝેરી જાનવરો ઓટી જવાની ધાસ્તી રહે છે માટે સ્વદેહના રક્ષકોએ દરેક પદાર્થો ઢાકી ઢ

૧૨૯-ઢહેરા એટલે ટેકરા ઉપર ચડેલ માણુસ જો પોતાનું મન કાબુમા રાખ્યા વીના આડો અવળો દોડાદોડ કરીશુકે તો ખરેખર તે ત્યાથી પડયા વીના રહેતો નથી

૧૩૦-ઠગા જેવો માણુસ જેમ કોઈને રીઝાવી શકતો નથી તેમ આળસુ માણુસ પોતાનુ કાર્ય નીયમીત કરી શકતો નથી

ત

૧૩૧-તક આવે જે માણુસ કાય સાધવામા પ્રમાદ સેવે છે તેના જેવો મૂર્ખ જગત્મા બીજો કોણ હોય ?

૧૨૩-તકલીફ પડવા છતા જે માણસો લીધેલ નીયમ પરીપુર્ણ રીતે પાળે છે તેનો જય ઘોષ સર્વત્ર પ્રસરે છે

૧૩૩-તખ્ત સ્થાને બીરાજતા એવા રાજા મહારાજાઓ એ નીતીથી પ્રજાનુ પાલન કરવુ તેમાજ તેમનો ધર્મ સમાએલો છે

૧૩૪-તગાવીલઈ ખેડુ અગર ગીરામદાર જેમ વખત આવે પોતાના કુટુંબનુ પાલણ પોષણ કરે છે ને સારાવરે પોતાની ઉપજમાથી વાળી આપે છે તેમ આપણે પણ ભીડના સમયે કોઈ પાસેથી તગાવી રૂપ લીધેલ રકમ બનતા પ્રયત્ને જલદી આપવા પોતાના મન સાથે પ્રતિજ્ઞા કરવી

૧૩૫-તજતા પહેલા અંતઃકરણથી જોવુ કે ગ્રહણ કરેલ વિચારમા અગર વસ્તુમા શુ શુ દોષો છે, વિચાર કરતા તેમા દોષો માલુમ ન પડે તો તેને કદી છોડવા નહિ ને દોષો જણાય તો ક્ષણ માત્ર તેને થોભના નહિ

૧૩૬–તડકાને છાયો જેમ ક્ષણેક્ષ ણમદલાય છે તેમ વિ-શ્વની વિચિત્ર લીલા પણ ઘડી ઘડી બદલાયા કરે છે

૧૩૭–તન કેતા શરીરને માટીના ઘડાની માફક ઉપરથી ટાપટીપ કરી ગમે તેવી શોભા કરો પણ કાળરૂપ પત્થરનો ઘા વાગતા પલવારમા ફુટી જશે ત્યારે તેને સાધવાને કોઇ પણ સમર્થ થઇ શકશે નહિ

૧૩૮–તપસ્યાથી કર્મોનો ભુકકો થાય છે વળી તેમા સમતા રૂપ નીરનો વરસાદ થવાથી તે કચરો ઘસડાઇ જઇ આગણ સ્વચ્છ બને છે ને ત્યારેજ તેમા કાઢેલ ચિત્રામણ શોભા યુક્ત બને છે

૧૩૯–તફ્ફા પડી જવાથી પોત પોતાના મત્તની પુષ્ટીને માટે નવા નવા રસ્તાએ શોધવા પડે છે ને તે રસ્તાઓના પરિણામે ક્લેશની વૃદ્ધિ થાય છે માટે સમજણ પૂર્વક એકમત્ત કરવા ઉદ્યમ કરવો

૧૪૦–તમ કેતા અધકારમા જેમ દેખતો માણસ પણ કાંઇ જોઇ શકતો નથી તેમ અજ્ઞાની માણસને કેવાડના અકૃત્યો રૂપ ઉંડા ખાડા ને તે દેખી શકતો નથી

(થ)

૧૪૧–થગીધર પાસે જેમ રાજાઓ પોતાના સ્વજન વર્ગને તાણુલ પ્રમુખ અપાવી કૃતાર્થ થાય છે તેમ આપણે પણ આપણા વિચાર રૂપી થગીધર પાસે આત્માના સ્વજન વર્ગ (જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર વિગેરે) ને ક્ષમાદિક તાણુલ અપાવી આ ત્મરાયને કૃતાર્થ કરવો

૧૪૨-થઙ મજબુત હશે તો જરૂર કાર્ય ફળી ભુત થશે

૧૪૩-થનાર વસ્તુ ક્રોડા ઉપાયો કરવા છતા મીથ્યા થતી નથી તો પણ વ્યવહારથી દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ અને ભાવ આશ્રી ઉદ્યમ કરવો

૧૪૪-થપાએલ કોઇપણ ઉન્નત્તીના કાર્યો અગર તેના સા ધનો ને દિન પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામતા જોઇ જેના હૃદયમા આ નદની ઉર્મીએ ઉછળે છે તેજ ખરો ઉન્નત્તીકાર સમજવો

૧૪૫-થરથરાટ ધ્રુજવાથી માણસોના વિચારો શીથીલ બની જતા મોટા કાર્યો કરતા આચકો ખાય છે માટે હૃદયને કાબુમા રાખી વિચાર પુર્વક શીથીલતાને અટકાવવી

૧૪૬-થળ એટલે રેહેવાનુ સ્થાન એવુ બનાવવુ જોઇએ કે જેમા હવાની અનુકુળતા હોય તથા તેની આજુ બાજુના (પાડોશી) લોકો ધર્મ શિળ તેમજ માયાળુ હોય

૧૪૭-થકવવાથી સામો માણસ આપણા પ્રત્યે કટાળો લા વે છે તે સ્વાભાવીક છે છતા સ્વાર્થી માણસ પોતાના સ્વાથની ખાતર સામાનુ મન પારખી શકતો નથી

૧૪૮ થથેથક ભટકવા છતા જ્યારે નીર્ભાગીને કાઇ મળતુ નથી ત્યારે ભાગ્યવાનને સુતા સુતા પુષ્કળ પૈસા મળે છે

૧૪૯-થડે બેસનાર માણુસમા ચાર ગુણો અવશ્ય જોઇએ (શાન્ત સ્વભાવ, સ્મણુશક્તિ સ્વાથનુ જાણપણુ, વ્યવહારની પુર્ણતા) આટલા ગુણો શીવાય થડાને યોગ થવાતુ નથી

૧૫૦-થથુબાએલ માણુસ જેમ માર્ગને જાણવા છતા સ્હા શીવાય આગળ ચાલી શકતો નથી તેમ વ્યાકરણને જા-

જુવા છતા સંસ્કૃતના શબ્દાર્થમા અટકેલ વિદ્યાર્થી શુભ શ્લોકોનુ રહસ્ય બરાબર જાણી શકતો નથી

૧૫૧–દક્ષ એટલે ડાહ્યો માણસ પોતાનો વહીવટ કરવા છતાં બીજાને અનહદ ઉપકારી થઇ પડે છે એટલે સ્વાર્થમા પણ પરમાર્થ કરવો એજ તેનો સિદ્ધાંત હોય છે

૧૫૨–દક્ષીણ એટલ જમણુ નેત્ર અગર હરકોઇ અંગનો બીજો ભાગ ફરકવો તે જેમ પુરૂષોને શુભસુચક છે તેમ તેજ અંગો સ્ત્રીઓને માટે વામ કેતા ડાબા શુકન શાસ્ત્રમા શુભ કહેલા છે.

૧૫૩–દગ્ધ થયેલ બીજ કીમતી હોવા છતા વાવવાના કામમા આવતુ નથી તેમ અમુલ્ય વિચારો હોવા છતા દુર્જનોની સોબતરૂપ અગ્નીથી દગ્ધ થતા સદ્વિચારો (નાશ પામે છે) શુભમાર્ગમા ઉપયોગી થતા નથી

૧૫૪–દટાએલ વસ્તુ જેમ ઉપરના આવર્ણોથી દ્રષ્ટી ગોચર થતી નથી પણ આવર્ણ દુર થવાથીજ નજરે પડે છે તેમ આત્માના અનંતગુણો કર્મરૂપ લેપથી અવરાઇ ગયેલા હોવાથી આપણે જોઇ શકતા નથી પણ તે લેપ દુર થતા અનંતગુણો પ્રકાશમા આવે છે

૧૫૫–દધી કેતા સમુદ્રમાંથી રત્નો પ્રાપ્ત થવાથી જેમ તે રત્નાકર કહેવાય છે તેમ સ્ત્રીઓના ઉદરરૂપ સરોવરમાથી રત્નરૂપ વીરપુરૂષ ઉત્પન્ન થવાથી તે વીરમાતા તરીકે પ્રસિદ્ધ પામે છે

૧૫૬–દર્પથી દુર્યોધન સર્વ સી ન હારી ગં
રાકાનુ રાજ ખોયુ તો આપણે તો ગર્વના કહીએ
એ તેમા નવાઇ શુ ?

૧૫૭–દમાએલ માણસ બીજાના દુર્ગુણો ર
છતા કાઇ બોલી શકતો નથી

૧૫૮–દમવાથી એટલે કબજે રાખવાથી ઇન્દ્
આપે છે ને તેને સ્વતંત્રતા આપવાથી તે દુ ખના
આડે છે

૧૫૯–દવાથી જેમ દુષ્ટ દરદો દીર્ઘ ની શાન
ખસે છે તેમ યુક્તિપૂર્વક સુધારાનો અનુભવ કરવ
રૂપ કઠીણ વ્યાધીઓ દૂર ખસે છે

૧૬૦–દરકેતા પાણી જેમ જેવા રંગના વાસણ
અગર પાણીમા જેવો રંગ નાખીએ તેવા રંગે
તેમ જેની સોબતમા આપણે ફરીએ તેવી અસર આ

[ધ]

૧૬૧–ધકમારી કામ કરનાર માણસ પોતાના
મદ નીવડે છે, કારણ તે વખતે તેનુ મન તે ક
થયેલુ હોય છે

૧૬૨–ધખધખતી આગમા નાખેલ પદાર્થ
વૃદ્ધિ કરે છે તેમ ક્રોધની જ્વાળામા તપેલ માણસ
ઉપદેશ ઉલટો ક્રોધને વધારે છે

૧૬૩-ધજા પતાકાથી નગરને શણુગારવામા આવતાં જેમ જોનારને તેથી ઓત્સવ પ્રમુખનું ભાન થાય છે તેમ જ્ઞાની પુરૂષોના અતીશયોના પ્રભાવથી આજુબાજુમા ચોકસ જ્ઞાની મહાત્મા વિચરે છે એમ સમજાય છે

૧૬૪-ધનવાન એટલે પૈસાદાર માણસ જ્યારે ઉદારતાથી પૈસા વાપરે ત્યારેજ તેનુ ધનવાન નામ સાચુ ઠરે છે કારણ કંજુસાઇથી તેની પ્રજા ઠકાઈ જાય છે

૧૬૫-ધન્ય છે તે પુરૂષોને કે જેણે અતુલ કષ્ટ આવવા છતા કન્યા વિક્રય તરફ વિચાર સરખો કર્યો નથી

૧૬૬-ધણકારાથી ધીર પુરૂષો ધુર્ત જનને ધ્રુજાવે છે

૧૬૭-ધમકી આપવાથી જેમ સમજુ વર્ગને શીખામણ મળેછે તેમ શરમાળ માણસને શીક્ષા કરતા તેની ભુલો દૂર ટળે છે

૧૬૮-ધવળ નામ માથ કરવા માટે ખરો ઉપાય એકજ છે કે પરાઇ નીંદા નહિ કરતા સામાના ગુણોની સ્તુતી કરવી

૧૬૯-ધકકો કોઇને એવો ન મારવો કે જેના પરીણામે તે માણસની રોજી બધ થાય અને આપણને અપવાદ મળે

૧૭૦-ધર્મ એવો પકડવો કે ચાર ગતિના ભ્રમણ રૂપ મહા સકટોને મટાડી શીઘ્ર ઇચ્છીત સ્થાનકે પોચાડે

[ન]

૧૭૧-નકલ એવી લખવી કે જે નકલનો મુસદો બેરીષ્ટર જેવા વિદ્વાન પુરૂષે ... અર્થાત આપણી કેળવણી

પ્રમાણની હોવી જોઇએ કે મેન્યુઅલ જોવાને પણ તે જોઇ તેની તારીફ કરવી પડે

૧૭૨—નખની માફિ ચામડીની જે પ્રીતિ છે તેવીજ પ્રીતિ સજ્જન પુરૂષો સજ મન્યે રાખેછે

૧૭૩—નગ એટલે પવત પવિત્ર તેમજ એકાન્ત સ્થળ, હોય ત્યાં અનેક જાતિની પુરૂષો આ મ ધ્યાનમાં તલ્લીન પણ મેળવે છે

૧૭૪—નગરવાન પરન્તુ એ જેમ સ્વામી પ્રત્યે સેવકની ફરજ છે તેમ સેવકના હાથની કદર કરવી તે સ્વામીની ફરજછે.

૧૭૫—નઠારા સુચક ગ્રહ સાથે સારા કાર્યનો આરંભ કરવો નહિ કારણ પ્રાયે તેમા વિઘ્ન આવવાની ભિતિ રહેછે

૧૭ —નદી મીઠી હોવા છતા જેમ તે સમુદ્રમા મળી જતા તે પાણી ખારૂ બને છે તેમ દુર્જનોની સોબતથી સજ્જન પુરૂષ પણ દુર્ગુણી થાય છે

૧૭૭—નરપતિ એટલે રાજા જેમ પ્રજાનુ પાલન કરે છે તેમ અહિંસા મય ધર્મને પાળનાર પ્રાણીઓ દરેક જીવોનુ સારી રીતે રક્ષણ કરે છે

૧૭૮—નભ એટલે આકાશના પુષ્પો લેવાની અભાવના ખોટી છે તેમ હીંસાદિ અધમના સેવનથી સ્વર્ગાદિક સુખો મેળવવાની આશા વ્યર્થ છે

૧૭૯—નબળાઈ વધવાથી જેમ શરીર ક્ષય રોગે ઘેરાયછે તેમ મનની નબળાઇ વધી જવાથી ઇચ્છીત કાર્યનો ક્ષય એટલે નાશ થાયછે

ના સ્થાનથી કાઇક ભ્રષ્ટ થયેલ

૧૮૦-નમૃતા એ સર્વ ... પતી નથી તેમ ફુગેલ વા
પ્રાસ કરવાનો અમુલ્ય મંત્ર ... તો નથી

ઘણા પ્રાણીઓ મનોવાચ્છીત ... વિદ્યાભ્યાસ જેમ વિ
... વીહાર પણ ચાલ

(પ)

૧૮૧-પક્ષવાળો મુસાફર ... ઓને જેમ છાજ
સારી રીતે વિજય મેળવે છે ત્યારે ... કરી મુકવી
ઉચી હદે ચડતા વાર લાગે છે કેમકે વાક ... કર્મના બંધ
નથી

૧૮૨-પરોક્ષ ચાકરના ગુણની અને પ્રત્યક્ષ ... બીજાને
તેમજ સ્ત્રીના ગુણની ક્યારે પણ નીતી વાક્યના ... નાની
શંસા કરતા નથી

૧૮૩-પજવવાથી જેમ અન્યો અન્ય સ્નેહ તુટી
લોક્ષણ વીખરાઈ જતા છેવટ તડા પડે છે તેમ પારાની
ધાતુને હાથમા લઇ ઘુસવાથી તેના કણીઆ જુદા જુદા
જાય છે

૧૮૪-પરિક્ષામા પાસ થવા માટે અભ્યાસ ...
એમ નહિ ધારતા, વ્યવહારમા જીંદગી ...
અભ્યાસની પરિક્ષા વ્યવહારમા આપનારી
કેળવણી યુક્ત શિક્ષણ ગ્રહણ કરવુ ...

૧૮૫ પન્નગ એટલે સર્પ ...
સાથે વધારે ...
લાત કષ્ટ

૧૮૬-પરમનુ માનુસ જગમોાગા પણ પરોપગાર ને છે ઉતો નથી તેવા પુરૂપોના અમર નામો ઇતિહાસમા સોને અક્ષરે લખાય છે

૧૮૭-પદ્ધતિ એટલે નીયમ એવો રાખવો જોઇએ કે જેમ સવારથી સાજ સુધીના કર્તવ્ય કાર્યોનો ક્રમ આવી જાય

૧૮૮-પલકનો પણ વિશ્વાસ નહિ કરતા દરેક ક્ષણે દુની આના અથીર પદાર્થની હૃદયમા ચિતવના કરવી

૧૮૯-પડપલ આયુ ર ઓછુ થય છે તો તેમા આપણે શુ શું નેકી નુકશાન મેળવ્યા તેનુ સરવૈયુ જપ રેખાં વધારે ચોવીશ ચોવીશ કલાકે અવશ્ય કાઢવુ કારણ ગાફેલ જોગે થશે તો પછી મેળવતા વાર લાગશે ને છેવટ મુડી ઉડી જઇ નુકશાનીમા આવી પડાશે તેની પણ ખબર પડશે નહિ માટે નામાની આળસ ન રાખવી

૧૯૦-પવનની ગતિને જેમ કોઇ રોકી શકતુ નથી તેમ આયુષ્યની ગતિ પણ કોઇ અટકાવી શકતુ નથી

[फ]

૧૯૧-ફકીર પુરૂપો જેમ સસારના અસાર પદાર્થો પર વીરક્ત ભાવ અને જ્ઞાનીઓએ પ્રરૂપેલા શુદ્ધ ધર્મ પર પ્રીતિ રાખે છે તેમ કર્મરૂપ રોગથી ઘેરાએલ દર્દીઓએ ક્રોધ, લોભ, તૃષ્ણાના ત્યાગ રૂપ ચરીપાળી જ્ઞાનીઓના અમૃત વચન રૂપ ઔષધનું સેવન કરી નીરોગી થવુ

૧૯૨-ફગેલ એટલે પોતાના સ્થાનથી કાઇક ભ્રષ્ટ થયેલ વસ્તુ જેમ જોઇએ તેવી શોભા આપતી નથી તેમ ફગેલ વાક્ય બોલનાર પણ પોતેકપ્રતિષ્ઠા પામતો નથી

૧૯૩-ફજર એટલે સવારમા કરેલ વિદ્યાભ્યાસ જેમ વિદ્યાર્થીને સુગમ પડેછે તેમ સવારમા કરેલ વીહાર પણ ચાલનારને સેલો પડે છે

૧૯૪-ફટાણા ગાવા એ ઉચાકુળ ની સ્ત્રીઓને જેમ છાજતુ નથી તેમ મર્યું પાછળ વિશેષ પ્રકારે રો કકળ કરી મુકવી તે મરનારને કાઇ લાભ નહિ કરતા ઉલટ ક્લીષ્ટ કર્મના બધરૂપ થાય છે

૧૯૫ ફટકાર પામેલ માણસ જેમ પોતાનુ મુખ બીજાને બતાવતા શરમાય છે તેમ અનાચારમા આસકત પ્રાણી પોતાની માઠી કરણીથી પ્રાન્તે ઘણો પસ્તાય છે

૧૯૬-ફડકાથી એટલે બીકથી જે કાર્ય થાય છે તેના કરતા અર્ધુ મારથી ને ચોગણ શરમથી થાય છે

૧૯૭ ફના એટલે ખતમ થયા પહેલા પોતાની પાસે બચેલ દ્રવ્યને કોઇ સારા સ્થળે વ્યય કરવા મનને પ્રેરણા કરવી

૧૯૮-ફમથી માણસો પોતાના નીયમને ભુલી જઇ સ્મર્ણ થતા પણ શુદ્ધ નથી થતા ને યુક્તી પ્રયુકતી કરી નીયમની વિરૂદ્ધ ચાલી લીધેલ નીયમનો ભગ કરે છે તેના કરતા નીયમ લેતા ચોકખ કરવી સારી છે

૧૯૯-ફરમાન એટલે હુકમથી જેમ આપણી સત્તામા રહેલ માણસો આપણા બતાવ્યા પ્રમાણે કામકાજ કરે છે તેમ

આપણે આપણા અધિકારી પરમાત્માના ફરમાનને અવશ્ય અ ગીકાર કરી અમલમા મુકવું જોઇએ.

૨૦૦-ફળ એવુ મેળવવુ કે જેના સેવનથી અજરા પદ પ્રાપ્ત થાય

[બ]

૨૦૧-બકવુ એટલે ઉપયોગ વિનાનુ બોલવુ જેમ નકારૂ છે તેમ ઉપયોગ વીનાનું કાર્ય કરવું તે ફોગટ શ્રમ કરવા જેવુ છે

૨૦૨-બગડેલ પાન તબોલી લોકો જેમ નીરતર શોધી શોધીને ફેકી દે છે કારણ બગડેલ એક પાન સિવતાથી સર્વ પાનને બગાડે છે તેમ વિદ્વાન પુરૂષો પણ પોતાના દોષોને હ મેશા શોધી શોધીને દુર કરે છે

૨૦૩-બચાવ એટલે કોઇપણ રીતે રક્ષણ કરવુ એ જેમ જૈનનો સિદ્ધાત છે તેમ દરેક કોમનો પણ તેજ ધર્મ છે કારણ પોતાનો આત્મા પોતાને જેવા પ્રિય હોય છે તેવોજ સામાને સા માનો આત્મા પ્રિય હોય છે ને કોઈથી વ્હાલી વસ્તુનુ હરણ કરવુ તે મહા પાપ છે

૨૦૪-બરછી વિગેરે શસ્રોથી અન્ય જીવોના ઘાત કરનારને હે પ્રભુ સન્મતિ અર્પો

૨૦૫-બજારમા તમે ગમે ત્યા ભમો પણ વિવેકરૂપી ર ત્નતો ઉપકારી ગુરૂમહારાજ પાસેથીજ મળશે

૨૦૬-બટણથી કોટનો જેમ કબજો થાય છે તેમ કોટથી નગરનો કબજો થાય છે

૨૦૭-બધીર હેતા બ્હેરાપાસે મધુર ધ્વનીથી ગાવુ, ચક્ષુ વિકલ પાસે દર્પણો ધરવા અને મુર્ખ માણુસને હિતવચનો કેવા એ ત્રણે નીર્થક એટલે નકામા છે

૨૦૮-બમેબમ હાકવાથી કોઇ વખત સ કટના પ્રજામાં સ પડાઇ જવાય છે માટે ગપાટા મારવાની દુષ્ટ આદતને દુર કરવી

૨૦૯-બરાબર યાદ રાખજો કે મશ્કરીમા પણ ગપાટો હા કયો તો (વાઘની બુમથી રબારીના છોકરાનો થયેલ નાશ) તેવુ થશે

૨૧૦-બળધ ઘાણીમા જોડાઇ ગમે તેટલો જલદી ચાલવા છતા જેમ ત્યાનો ત્યાજ રહે છે તેમ વિદ્યા ભણી તેનો કાંઈપણ ઉપયોગ કરવામા ન આવેતો તે અજ્ઞાનીજ કહેવાય છે

૨૧૧-ભગવા વસ્ત્રો પેહેરવા માત્રથી ભેખ ધારી કહેવાતા નથી પણ અ તર શત્રુઓ ભગવવાના પ્રયત્નો આદરવાથી ભેખ ધારીપણુ પ્રાપ્ત થાય છે

૨૧૨-ભજન તેનુજ સ્તુતિ પાત્ર ગણાય છે કે જેણે આત્મ ભૂમી વૈરાગ્ય રૂપી ઢળી ચુનાથી વહાઇટ વોશ કરેલી છે

૨૧૩ ભડકાની ખરી જ્યોત ત્યારે પ્રગટી કહેવાય છે કે જ્યારે તે જ્યોતથી અશુભ કર્મોના ઢગલો શિઘ્ર ભસ્મ થઇ જાય

૨૧૪-ભણકારથી જેમ વ્યવહાર કુશળ માણુસ તરત જાગી જાય છે તેમ જ્ઞાનીઓના વચનામૃતનુ પાન કરવાથી પાન ક- રનાર પ્રાણી [illegible] નીદ્રાથી દૂર થાય છે

૨૧૫-ભક્તિથી કરેલ દરેક કાર્યો વીમીષ્ટ લાભને આપે છે માટે દરેક કાર્યોમા ભક્તિને અગ્ર સ્થાન આપવુ

૨૧૬-ભદ્રીક માણસો હમેશા કર્મથી બ્હીતા રહે છે ને તેવા કર્મ ભિરૂઓ માટે સત્સમાગમ બહુ જરૂરનો છે

૨૧૭-ભયથી જે માણસ પાછો પગ ભરે છે તે પ્રાણી ઈચ્છીત કાર્ય કરવામા અ સમર્થ બને છે

૨૧૮-ભર્તાતમા ભણાય છે ને વાતે વાત ફેલાય છે

૨૧૯-ભરપણથી સર્વ સ્થળે માન મળે છે

૨૨૦-જાસ ભસાર્ કરી કુતરા જેવી હલકી જાત પણ ચોર લોકોને અટકાવી પોતાના નીમક હલાલપણાને દીપાવે છે

(મ)

૨૨૧-મદીરાનુ પાન કરવાથી માણસ સારા આચરને ભુલી જાય છે કારણ તેના નીશાથી તેનુ ચિત્ત વ્યગ્ર (બેસાન જેવુ) બને છે એટલુજ નહિ પણ તેનુ મુખ એટલુ બધુ દુર્ગંધ મારે છે કે તેને કોઈ પાસે ઉભુ રેવા પણ દેતુ નથી

૨૨૨ મદ એટલે ગર્વ એ સદ્‌ગુણને હણવાનુ તીક્ષ્ણ શસ્ત્ર છે દુનીઆમા ગર્વ વિના એક પણ એવુ ઉગ્ર શસ્ત્ર નથી કે જેનાથી ગુણની હાની થાય

૨૨૩-મહીલા એટલે સ્ત્રી શિક્ષણ એજ ઉન્નતિનો સ્થભ છે કારણ આપણી ઉન્નત્તિ જ્યારે ત્યારે વિદ્વાન વીરોના હાથેજ થવાની છે ને વિદ્વાન વીરો કેળવાયેલ માતાના સસ્કારો પામ્યા વીના પાકવા અસભવીત છે

૨૨૪–મોહી કેતા પૃથ્વીમા રત્નો ઘણા છે, કેમકે "બહુ રત્ના વસુંધરા" એ નીતી વાક્ય છે

૨૨૫–"મતી એવી ગતિ" એ નીયમના આધારે ભવીષ્યમાં સારી ગતિમા અભિલાશીઓએ પવિત્ર મતિ રાખવી.

૨૨૬–મયણ એટલે કામદેવ શરીર વિનાનો હોવા છતા મોટા મોટા યોદ્ધાઓને પણ પોતાના પ્રપંચી પાસમા સપડાવી લે છે તો તે મીદ્રામા નહિ કાઢતા નવવાડ રૂપ મજબુત બખ્તર પહેરી કામદેવની સાથે વીરતાથી લડવુ.

૨૨૭–મળેલ અવસર ખોયો તો સમજી લેજો કે આપણે એક મહાન ભુલ કરી છે ને તે ભુલ ગમે તેટલો પસ્તાવો કરશુ તોપણ સુધરશે નહિ

૨૨૮–મશ્કરીમા પણ જો કામદેવનો આદર સત્કાર કર્યો તો તે તમારૂ આગળ અપવિત્ર કર્યા વીના રહેશે નહિ માટે તેની મશ્કરીથી પણ દુર રહેવુ

૨૨૯–મળસ્કે વ્હેલા ઉઠવુ ને રાત્રે વ્હેલા સુવુ એમ કરવાથી આરોગ્યતાને પોષણ મળે છે

૨૩૦–મગ્ન એટલે આનંદ ત્યારે માનવો કે જ્યારે આપણાથી પરોપકારના કાર્યો થાય

[ય]

૨૩૧–યત્ન એટલે હીંસક યત્ન એ જોખમકારી ક્રીયા હોવાથી અહિંસા ધર્મના રાગીઓ તેમા પ્રવૃત્તિ કરતા નથી.

૨૩૨-યક્ષ જેવા દેવો પણ તીર્થંકરો તથા તેમના ભક્તોની આદર સેવા ભક્તિ કરે છે તો આપણાથી પ્રમાદ કેમ સેવાય?

૨૩૩-યળ એ એક જાતની ઇન્દ્રીવાળી જાતી છતાં ભમરીના એકાગ્ર ધ્યાનથી ભમરીપણાને પામે છે તો મનુષ્ય ઇચ્છીત વસ્તુપર તલ્લીનપણું લગાવે તો ઇચ્છીત વસ્તુ કેમ ન મળે?

૨૩૪-યત્ન એવો કરવો કે જેમા ગુણોનીજ શોધ હોય.

૨૩૫-યમ એટલે કાળ સમયે જીવને લઈ જનાર દૂત કોઈની દાક્ષીણ્યતા રાખ્યા શીવાય અને વાર કુવાર જોયા વગર પોતાનું કાર્ય વીના વિલંબે કર્યા કરે છે

૨૩૬-યશ લોકોને બહુ પ્રિય હોય છે તે ઠીક છે પણ તે મેળવવાના પ્રયત્નોથી પછાત રહેવુ તે ઠીક નથી

૨૩૭-યતી પુરૂષોની એજ ચાહના હોય છે કે ક્યારે હું કર્મરૂપ કાદવથી સ્વચ્છ થાઉં

૨૩૮-યમુના આદિ પવિત્ર નદીઓમા ન્હાવાથી નીર્મળ થવાતુ નથી પણ જ્યારે કષાયને કપવામા આવે છે ત્યારેજ પવિત્ર થવાય છે

૨૩૯-યશસ્વી ત્યારેજ થવાય કે જ્યારે નમ્રતાને સ્થાન અપાય

૨૪૦-યદુવંશને ઉજ્જવલ કરનાર નેમી પ્રભુના પગલે દરેકે પોતપોતાના કુળને ઉજ્જવલ કરવા

૨૪૧-રખવાળ વીના જેમ ખેતરો બરાબર જાળવી શકાતા નથી તેમ ઘરમા વડીલ માણસો સીવાય ઘરની સ્થિતી બરાબર જાળવી શકાતી નથી

૨૪૨-રજમાત્ર વિષનુ ભક્ષણ કરવાથી જેમ તરતજ મરણ નીપજે છે તેમ અંશમાત્ર અનાચારને સેવવાથી આ ભવમા નિંદા ને પરભવમા માઠી ગતિ સીવાય બીજુ કાંઈ મળતુ નથી

૨૪૩-રખડતા ઢાકરાને રેત સમાન હે ચેતન તારા હાથેથી મેળવેલ સર્વ મીલ્કત તારા પાછળ રઝળશે તેમા જરા પણ સંસય રાખીશ નહિ

૨૪૪-રટણ ગયેલ સુખ અગર દુખનું સમજુ પુરૂષો કદી પણ કરતા નથી

૨૪૫-રડવુ અને કુટવુ એ કનીષ્ટ કર્મ બાધવાનો ધોરી રસ્તો છે

૨૪૬-રઢ એટલે પ્રીતિ કરવી તો દુધને પાણી જેવી કરવી કે જે ફળરૂપ નીવડે

૨૪૭-રણ એટલે દેવુ બધાનું વાળી શકાય છે પણ માતા પિતા તથા સમ્યક્‌જ્ઞાન આપનાર ગુરૂ એટલાનુ દેવુ ક્રોડો વર્ષ સુધી ઉપાયો કરવા છતા વળી શકતુ નથી

૨૪૮-રકત એટલે આસકત તેમાજ થવુ કે જેમા ભવીષ્યનો લાભ સમાયે

૨૪૯–ટ્ટ એટલે નકામો ટાઈમ કુથલીમા નહિ કાઢતા ઉત્તમ પુરૂષોના ચરિત્રો વાંચી આલ્હાદ મેળવવો

૨૫૦–ટ્ટણ એટલે રત્નો જ્યારેજ મળે કે જ્યારે આપણે તેને યોગ્ય થઇએ

(લ)

૨૫૧–લગ્ન કરતા પુત્રીના ક્રુર હૃદયના મા બાપો કેવળ પૈસાના લોભમાંજ, મુગ્ધ બની, ગાય જેવી રાંક પુત્રીનો વીક્રય કરે છે

૨૫૨–લગારે અંદેશો ન રાખતાં ખાત્રીપૂર્વક સમજવુ કે પુત્રીનો લીધેલ પૈસો એટલો બધો ખોટો છે કે તે નેત્ર જોતાંમાં જુના પઈસાને પણ ઘસડી જઇ દુનીયામા બો આબરૂ બનાવે છે.

૨૫૩–લબ્ધીવાન પુરૂષો કેવા કેવા કાર્યો કરી ગયા છે તે મના સિદ્ધાંતો જુઓ અને તેમા રોગત.

૨૫૪–લય એટલે નાશ નામ માત્રનો થવાનો છે અજરા મર કોઇ કહેવાનુ નથી ફક્ત આત્માજ અજરામર છે

૨૫૫–લઘુમી એટલે આદીની પુદ્ગલીક વસ્તુઓના ન થતા નીત્ય એવો વીતરાગ પ્રભુનો ધર્મ તેમાંજ લીન થવુ

૨૫૬–લબારો એટલે નકામુ બોલવાનો નીષેધ કરવો.

૨૫૭–લડાઇમા જોતા સાધનો અગાઉથી સજ્જ કરવામાં આવે છે તો મોહ કટક સાથે આપણે યુદ્ધ કરવાનું છે તે ભુલી નજવા.

૨૫૮-લશ્કરને સતેજ કરજો ને કોઈને પગાર ઓછો પડતો હોય તો તેમનો મન સંતોષજો

૨૫૯-લપ કરવા જશો તો વીજય થઈ શકશે નહિ

૨૬૦-લક્ષમા કાંટો રાખી મોહના સૈન્યને કદી આવકાર આપશો નહિ

(વ)

૨૬૧-વિદ્વતાએ સરખી માર્ગમાં કંટક રૂપા છે માટે ઉન્મત પણાનો ત્યાગ કરવો

૨૬૨-વખ એટલે ઝેરની હાની વૃદ્ધિ જીભમાજ સમાએલી છે સુ વાકયથી ઝેરની હાની થાય છે ને કુ વાક્યથી ઝેરની વૃદ્ધિ થાય છે

૨૬૩-વડાઇ એટલે મોટાઈ મેળવવાનો ખરો ઉપાય એજ છે કે લઘુતાને ધારણ કરવી.

૨૬૪-વબડા એટલે જંગલ જેમ ભોગી પુરૂષોને મંગળ રૂપ છે તેમ લોભી પુરૂષોને ભ્હોંતતે ગેલ રૂપ છે.

૨૬૫-વજનદાર એટલે પ્રતિષ્ઠીત માણસો કદી અવિચાર્યું પગલુ ભરતા નથી તેનો સ્વાર્થમા પણ કોઈ મૃષાવાદ પણ બોલતા નથી.

૨૬૬-વટકા એટલે સત્વર ગતિ કરવાથી જેમ માણસો દુર દેશાતર પોચેછે તેમ રૂડા કૃત્યો કરવાથી તેના સારા સમાચાર ક્ષણવારમા સ્થળો-સ્થળ પ્રસરેછે

૨૬૭-વપુ એટલે શરીર જ્યા સુધી રોગ ગ્રસ્ત થયું નથી ત્યા સુધી હે ચેતન આત્મ સાધન કરીલે,

૨૬૮-વમાદાર એટલે જથ્થા વાળો માણસ વ્યવહારનાં કાર્યો શીઘ્ર કરી શકે છે

૨૬૯-વચનની કીંમત ત્યારે થાય છે કે જ્યારે એક બી જાને બે હીત વચનો કહી કલેશનુ સમાધાન કરાવી અપાય

૨૭૦-વલણ એટલે પક્ષ વભા વાળા માણુસોનોજ સબળ હોય છે

શ

૨૭૧-શકની વાળો માણુસ સદૈવ સ્નેહથી શ્રમ કરે છે, જ્યારે તેની મ્હેનતમા પ્રમાદ જણાય ત્યારે આપણે જાણવુ કે હવે તેની શકતીમા ઘનારો પોચ્યોછે

૨૭૨-સગ એટલે હોય સુધી કાર્યો કરાવવા છતા ને માણુસ સતોષ નથી માનતો તે પોતાના હિતમા નુકશાન કરે છે

૨૭૩-સચીવ એટલે પ્રધાન પદવી તેનેજ અપાય કે જેણે કાયદા કાનુનનો સારો અભ્યાસ કર્યો હોય

૨૭૪-સમજુ માણુસો સભામા મુર્ખ માણુસ સાથે વાદ કરતા નથી

૨૭૫-સઠ એટલે વહાણુ મજબુત હોવા છતા જેમ વિદ્વાન કપ્તાન શીવાય ઈચ્છીત સ્થાનકે પોચી શકતુ નથી તેમ હોશીયાર માણસ હોવા છતા સત્સગ શીવાય ઉચી હદ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી

૨૭૬-સબળ વરસાદથી જેમ વાવ કુવા સત્વર ભરાઈ જાયછે તેમ ન્યાય નીપુણ મત્રીની ભીઠાશથી રાજ્ય સત્તા વૃદ્ધિ પામેછે

૨૭૭-સજ્જન માણસો ન્યાયની પરિક્ષા ઝટ કરી શકેછે.

૨૭૮-શરણે આવનારને જે માણસ આશ્વાસન આપતો નથી તે ખરેખર નીર્બળછે

૨૭૯-સબળ એવા શાન્તિનાથ પ્રભુએ હાથીના ભવમાં પણ શરણે આવેલ સસલાને જીવીત દાન આપી સબળ પણુ સાર્થ કર્યુ છે

૨૮૦-સત્યની પરિક્ષામા મહારાજા હરીશ્ચદ્રે વિજય મેળવ્યો છે તે યાદ કરો

[ह]

૨૮૧ હક એટલે પેતાની સત્તા સ્થાપવા જે પ્રયત્નો કરવામા આવેછે તેજ પ્રયત્નો પરમાર્થના કાર્યોમા કરાયતો કેટલો જશ મળે ?

૨૮૨—હરકોઇ જાણે છે કે મરણ પાછળ તેની સંકીર્તીજ જાગ્રત રહી મરનાર વ્યકતીનું પવિત્ર નામ સ્મરણ કરાવેછે

૨૮૩—હમેશા એટલુ ધ્યાનમાં રાખજો કે પ્રમાદથી પણ વડીલોનો અવિનય ન થાય

૨૮૪—હઠ કરવાથી જે વસ્તુ નથી મળી શકતી તેજ વસ્તુ કોમળ પરિણામથી સ્હેજ મેળવી શકાય છે

૨૮૫—હરણુ એટલે મૃગલા બીચારા શ્રોતેન્દ્રીયના વિષયમાં લુબ્ધ થઇ શીકારીયોના હાથથી મરણુને, શરણ થાયછે

૨૮૬—હસતા બાધેલ કર્મો હે ચેતન રોતા પણ છુટી શક્શે નહિ

૨૮૭—હરી ફરીને જોઇએ છીએ તો જ્યા ને ત્યા મોહની સાકળો જડેલી દેખાય છે

૨૮૮—હળવે હળવે મોહની સાકળ તોડવી તેમા જ મનુષ્ય જન્મની મહત્તા છે

૨૮૯—હળવા કર્મીજીવો સંસારના હલક મારતા પુદ્દગલીક પદાર્થોનુ નાશવંતપણુ ચીંતવી પોતાની વૈરાગ્ય વૃત્તિને મજબુત કરે છે

૨૯૦—હનુમાન જેવા એ પણ લંકામાં રામચંદ્રજીની અનભક્તિ કરી છે તે ફક્ત ન્યાયનોજ પ્રભાવ છે

[ક્ષ]

૨૯૧-ક્ષતી રહીત ભાષણો તથા લેખો આપી સુજ્ઞ પુરૂષો પોતાની વિદ્યાને સફળ કરે છે

૨૯૨-ક્ષણે ક્ષણુ માણસોના વિચારો બદલાયા કરે છે, માટે શુભ કાર્ય વગર વિલંબે કરી લેવું

૨૯૩-ક્ષણ ક્ષણ આયુષ્ય ઓછું થાય છે, ને એક દિવસ આ દેહ રૂપી ભાડુતી કોટડી ખાલી કરી દરેકને ચાલ્યા જવુ તે ચોકશ સમજવુ

૨૯૪-ક્ષણવાર મુદ્દત પુરી થયા પછી કોટડીમા વિશ્રામ લેવા દેશે નહિ

૨૯૫-ક્ષય થયા વીનો એક પણ વસ્તુ વિશ્વમાં રેનાર નથી

૨૯૬-ક્ષમાવાન પુરૂષો શાન્તિના પ્રભાવે શાશ્વત સુખના અધિકારી બનેછે.

૨૯૭-ક્ષપક શ્રેણીથી કર્મો ખપાવી શીઘ્ર શીવપુર જવાય છે

૨૯૮-ક્ષમા એ ક્રોધીને જીતવાનુ અમોઘ શસ્ત્ર છે

૨૯૯-ક્ષતિ રહિત સ્થાન શિવપુર શીવાય એક પણ નથી

૩૦૦-ક્ષિમવુ અને ક્ષમાવવું એજ આપણો શુદ્ધ ધર્મછે

શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ

૧૯૮૧ના મહા સુદી ૧

ઉપદેશ રત્નકોષ.

પદ્મજિનેશ્વર સુરિ વિરચિત

પદ્યાત્મક રહસ્ય

(આર્યાની)

સરવ જગત કેરી દીનતા દૂર કીધી
તે મહાવીર જીનને નમી કરૂ કાર્ય સિદ્ધિ,
ઉપદેશ રૂપી રત્નો આવલિ બધ જ્યાંછે,
તે રત્નો હાથે માનીયે સ્વર્ગ ઇહા છે

જયણાથી પ્રાણી વિશ્વમા તુ વિચરજે,
વળી ઇન્દ્રીયોનું વ્હાલથી દમન કરજે,
સુકૃતમા શાણા છોડમા સત્ય વાચા,
ધર્મ રહસ્ય તે છે માન જિન વચણુ સાચા

સર્જન શિયળ પાળો આપદા સર્વ નાસે,
કુશીલીનો સગ વારો કામના પૂર્ણ થાશે
ગુરૂજી તણા વાક્યો પ્રિતથી ચિત્ત ધરીયે,
તો નિશ્ચય પ્રાણી ધર્મ પરમાર્થ વરીયે

આળુ દે તજીયે ઉદ્ભટ વેશ પ્યારા,
ચાલ ચપલ છોડયે વિશ્વે કીર્તી વિસ્તારા,
વક્ર દ્રષ્ટિથી દર્શ વિવેકી વારો,
પૈશુનીનેતો સ્થાન મળતુ ન ભાળો. (૪)

જીવ્હાને પ્રાણી નીયમમા રાખ્ય પ્રિતે,
અકૃત્યો છોડી રાખ્ય ચિત્ત સત કૃત્યે,
છોડીશ નહિ સુદર કુળ આચારને તુ,
તો ચાલી શકશે જોર કગી કાળનુ શું ? (૫)

મરમ વચન મુખથી બોલવુ નહિ કાપી,
વળી કલક ન દેવુ સત્યની આણુ કાપી
નવી કરવો કદીયે રોષ ચિત ક્રોધ આણી,
સજ્જનની આ છે વાટ કીટલા સમાણી (૬)

ઉપકારી થઇએ અવનીમા સર્વ પ્રત્યે,
વળી નવી વીસરીયે પ્રતિ ઉપકાર કૃત્યે
સાદરથી દીજે આશ્રય દિન જનને,
પ ડીતની શીક્ષા પૂર્ણ બતલાવ્ય[illegible]
નવી કરીયે સમજુ પ્રાર્થના કોઇ આગે,
નવી કરો આશાનો ભગ[illegible]

દીન વચન ન બોલો, ધૈર્યતા હૃદય રાખી,
　　જ્યાંસુધી શુભ જીવો ત્યાં લગી સત્ય સાખી (

નવી કરીયે સમજુ આપણી બહુ બડાઈ,
( )　દુર્જનની નિંદા છોડતાં સુખ થાયે,

ઘણુ ઘણુ નવ હસીયે, ઘડી ઘડીવાર છેટે
　　તેઈ પ્રભુતા આવી મિત્રથી પાસ લેટે.

વૈરીનો વ્હાલા ચિત્ત વિશ્રામ નાખો,
( )　વળી વિશ્વાસીને વંચવું ઝેર જાણો,
ધૂત દની બુદ્ધિ ચિત્તથી બ્હાર કરજો,
　　અનુપમ મારગ આ ન્યાયનો મન ધરજો (

સદ્‌ગુણી દેખી હૃદયમાં હર્ષ લાવો,
( )　નેહ તેહનો તજીયે જે જુઠીવાતે ચાલ્યો,
ફેરવીએ બુદ્ધિ પાત્રતા પરખવાને,
　　ઈશ્વરકૃતિ આ છે ચતુરજન નિરખવાને (

કદી નવ આચરીયે કાર્ય અકાર સાથે,
( )　વળી કુવર્ચને પડતાં આત્મને દૂર રાખે,
સાહસ નવી તજીયે હૃદયમાં શૂરતાવી,
　　સૌ વિશ્વ રહીયે હાથ ઉંચો બતાવી

સુઝાશો નાહી લેશ પણ દુઃખ પ્રાણે,
નવી છોડે સમજુ ધર્મ નેહ મૃત્યુ ટાણે,
વિત્ત જાયે તો પણ દાન શુભ ભાવે દેજે,
( ) એવી ધારણ જેનું ધીરનું વ્રત એ જે (૧૩)

નવી કરીએ પ્રાણી અતિ પ્રિતિ ક્રોધ જનથી,
કલેશ વળી તજીયે વ્હાલા સહ તન મનથી,
કલેશ કુડો ધાગી વૃદ્ધિ ત્રાસ દુઃખ કીજે,
( ) એ રીતે બધુ દુઃખનો અંત લીજે (૧૪)

નહિ વીરા મગ કુસંગી જનનો,
[illegible] મણ લેવા જો હોય હિત પ્રાણનો,
અન્યાયથી અલગા આણ પ્રભુ પ્રીછીયે,
( ) એ હૃદયે ચેતન ની દયા કદી ન કસીયે (૧૫)

વૈભવમા વ્હાલા માચવુ [illegible] મેલો,
દુઃખદ સમય ગણી ખેદને ખુબ ઠેલો,
સમતાને આપો સ્થાન ચિત્તમા વિચારી,
( ) શુભ શુભટાણુ તો છે [illegible] (૧૬)

સ્વાકરના ગુણો નવ વદો તે પઠાડી,
વગી સુતના ગુણો કહો ન કયારે અગાડી,

કૌરીના ગુણની નવીપરશંસ કીજે,
જે વડે પોતાનું મહાત્મ્ય નવી લેશ છીજે (૧૭)

પ્રિય વચન બોલો વિનયને નિત્યરાખી,
દાન ભાવે દીજે પરગુણ લે તુ ચાખી,

અમુલ્ય મન્ત્ર એ છે વશીકરણ વિધ માહી.
તે સજ્જન ધરીયે ચિત્ત આણી ઉમ્દાહી (૧૮)

યોગ સમય જોઇ બોલીયે બુદ્ધિશાળી,
ઘણા માણસ મધ્યે માન ઘો ખલને ભારી,

ફલ-પરનો સમજુ ભેદ ભરપુર જાણો,
સપ્ત સદીના અર્થ સિદ્ધ તો પ્રમાણો (૧૯)

નવી મન્ત્રો તન્ત્રો નીરખીએ કોઇ દાડો,
ચડે પગ ઘર જાતા એકલા ખોટો છાડો,

અગી કૃત કરીયુ પાળવુ પ્રેમ પુરે,
કુલીનપણ જગમા, તે વહે ધવલ ધુરે (૨૦)

જો ઇચ્છા લાવો પ્રેમ પવિત્ર નીત્યે,
જમો જમાવો તો મિત્રને પૂર્ણ પ્રિતે,

સંદેહ હોય મનનો પુચ્છી તસ મત્ત ગ્રહીયે,
આપણું પણ કહીયે યોગ ચીજ લહીયે દઇએ (૨૧)

અપમાન નવી કરીએ કોઇનુ કોઇ કાળે,
વળી કદી નવ કરીયે ગર્વ જે ગુણ બાળે,

વીરમયનુ નેત્તા વહન છોડો વીમાસી,
કારણ પૃથ્વીમા રત્ન બહુ વિધ પામી. (૨૨)

પ્રથમ આરંભ કરીયે કૃત્ય છોટે સહુણે,
પછી કરીયે મોટુ કાર્ય અધિકગુણે,

વળી ચેતન છોડો વિશ્વે ઉત્કર્ષ ખોટો,
જેથી તુ જગમા જરૂર લાગીશ મોટો (૨૩)

અહર્નીશ તુ ધરજે ધ્યાન જિન હિતકારી,
જગના સહુ જીવો આત્મવત્ લે તુ ધારી,

ભવ બંધન હેતુ કાનને દૂર ટાળો,
વીશાવળીજ શિઘ્ર બાળો (૨૪

ઇણ રીતે પ્રાણી રત્ન માળ હૃદય રાખે,
તો શિવ સુંદરીના સુખ તે નિત્ય ચાખે,
ઉપદેશ રત્નકોષ પદ્મજિનસુરીયે ભાખ્યો,
વાણી સુંદર બાળે ભાવીની છંદે દાખ્યો (૨૫

સુદ	પદ	દીશા	નવકાર વાળી	સાથીયા	ફુલ	ખમાસમણા	કાઉસગ્ગ	વર્ણ
૭	આ હ્રીં નમોઅરિહંતાણ	મધ્ય	૨૦	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	શ્વેત
૮	આ હ્રીં નમોસિદ્ધાણં	પુર્વ	૨૦	૮	૮	૮	૮	રક્ત
૯	આ હ્રીં નમોઆયરીયાણ	દક્ષિણ	૨૦	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	પીત્ત
૧૦	આ હ્રીં નમોઉવઝાયાણ	પશ્ચિમ	૨૦	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	લીલો
૧૧	આ હ્રીં નમોલોએસવ્વસાહુણ	ઉત્તર	૨૦	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	કૃષ્ણ
૧૨	આ હ્રીં નમોદસણસ્સ	અગ્નિ	૨૦	૬૭	૬૭	૬૭	૬૭	શ્વેત
૧૩	આ હ્રીં નમોનાણસ્સ	નૈરૂત્ય	૨૦	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	શ્વેત
૧૪	આ હ્રીં નમોચારિત્તસ્સ	વાવ્ય	૨૦	૭૦	૭૦	૭૦	૭૦	શ્વેત
૧૫	આ હ્રીં નમોતવસ્સ	ઇશાન	૨૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	શ્વેત

ઉપરના જણાવ્યા પ્રમાણે હમેશા સાથીઆ પ્રમુખ કરવું

ખમાસમણ દેવાની રીતી

ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણ-પહેલેપદે શ્રી અરિહંત પરમાત્મા શ્વેતવર્ણે સહીત મધ્યસ્થાને બીરાજમાન બારગુણે શોભીત એવા શ્રી અરિહંત પરમાત્માને મારી ત્રીકાળ વંદના હોજો

સિદ્ધચક્રના ગુણ ઘણા, કેતાં નાવે પાર;
વંછીત પુરે દુઃખ હરે વંદુ વારવાર ૧
અરિહંત પદ ધ્યાતો થકો, દવ્વહ ગુણ પજ્જયરે;
ભેદ છેદ કરી આતમાં, અરિહંત રૂપી થાય રે.
મહાવીર જીનેશ્વર ઉપદીશે

એમ પેહેલે દિવસે ૧૨ ખમાસમણા આપવા

ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણ—બીજે પદે શ્રી સિદ્ધપરમાત્મા રક્ત વર્ણે સહીત પુર્વ દીશે બીરાજમાન આઠગુણે શોભીત એવાશ્રી સિદ્ધપરમાત્માને મારી ત્રીકાળ વંદના હોજો

સિદ્ધચક્રના ગુણ ઘણા, કેતા નાવે પાર;
વંછીત પુરે દુઃખ હરે, વંદુ વાર વાર. ૨
રૂપાતિત સ્વભાવજે, કેવળ દંસણ નાણીરે
જે ધ્યાતા નિજ આતમા, હોય સિદ્ધ ગુણ
ખાણીરે. વીર૦

બીજે દિવસે આઠ ખમાસમણા આપવા

ૐ હ્રીં નમો આયરીયાણં—ત્રીજે પદે શ્રી આચાર્યજી મહારાજ પીત્તવર્ણે સહીત દક્ષીણ દિશે બીરાજમાન છત્રીસ ગુણે શોભીત એવા શ્રીઆચાર્ય મહારાજને મારી ત્રીકાળ વંદના હોજો.

સિદ્ધચક્રના ગુણ ઘણાં, કેતા નાવે પાર
વંછીત પુરે દુઃખ હરે, વંદુ વાર વાર. ૩
ધ્યાતા આચારજ ભલા, મહા મંત્ર શુભ ધ્યાનીરે,
પંચ પ્રસ્થાને આતમા, આચારજ હોય પ્રાણીરે.
વીર૦

ત્રીજે દિવસે ૩૬ ખમાસમણા આપવા

ૐ હ્રીં નમો ઉવઝાયાણં—ચોથે પદે શ્રી ઉપાધ્યાજી મહારાજ નીલવર્ણે સહીત પશ્ચીમ દિશે બીરાજમાન પચીસ ગુણે શોભીત એવા શ્રી ઉપાધ્યાજી મહારાજને મારી ત્રીકાળ વંદના હોજો.

સિદ્ધચક્રના ગુણ ઘણાં, કેતા નાવે પાર,
વંછીત પુરે દુઃખ હરે, વંદુ વાર વાર ૪
તપ સઝાયેરત્ત સદા, દ્વાદશ અંગનો ધ્યાતારે
ઉપાધ્યાય તે આતમા, જગ બંધવ જગ ભ્રાતારે.
વીર૦

એમ ચોથે દીવસે ૨૫ ખમાસમણા આપવા

ૐ ह्रीं नमो लोए सव्वसाहुण- પાંચમેપદે શ્રી સર્વસાધુ મહારાજ કૃષ્ણ વર્ણે સહીત ઉત્તર દિશે બીરાજમાન સત્યાવીશ ગુણે શોભીત એવા સર્વે સાધુ મહારાજને મારી ત્રીકાળ વદના હોજો

સિદ્ધચક્રનાં ગુણ ઘણા, કેતાં નાવે પાર;
વછીત પુરે દુઃખ હરે, વદુ વાર વાર ૫
અ પ્રમત્ત જે નિત્યે રહે, નવી હરખે નવી રોચેરે;
સાધુ સુધાતે આતમા, શુ મુડે શુ લોચેરે.
વીર૦

એમ પાચમે દિવસે સત્યાવીશ ખમાસમણા આપવા

ૐ ह्रीं नमो दसणस्स-છઠે પદે શ્રી સમ્યક્ દર્શન શ્વેત વર્ણે સહીત અગ્નિ ખુણે બીરાજમાન સડસઠ ભેદે શોભીત એવા શ્રી દર્શન પદને મારી ત્રીકાળ વદના હોજો

સિદ્ધ ચક્રના ગુણ ઘણા, કેતા નાવે પાર,
વછીત પુરે દુઃખ હરે વદુ વાર વાર. ૬
સમ સવેગાદિક ગુણા, ક્ષય ઉપશમજે આવેરે,
દર્શન તેહીજ આતમા, શુ હોય નામ ધરાવેરે.
વીર૦

એમ છઠે દીવસે ૬૭ ખમાસમણા આપવા

ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ-સાતમે પદે શ્રી સમ્યક્‌જ્ઞાન શ્વેતવર્ણે સહીત નૈરૂત્ય ખુણે બીરાજમાન એકાવન ભેદે શો ભીત એવા શ્રી જ્ઞાનપદને મારી ત્રીકાળ વદના હોજો.

સિદ્ધ ચક્રના ગુણ ઘણા, કેતા નાવે પાર,
વછીત પુરે દુ:ખ હરે, વદુ વાર વાર. ૭
જ્ઞાના વર્ણી જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ થાયરે
તો હુવે એહીજ આતમા, જ્ઞાને અબોધતા જાય
રે વીર૦

એમ સાતમે દીવસે ૫૧ ખમાસમણ આપવા

ૐ હ્રીં નમો ચારિત્તસ્સ-આઠમે પદે શ્રી ચારિત્રપદ શ્વેતવર્ણે સહીતવ્યવ્યખુણે બીરાજમાન સીત્તર ભેદે શોભીત એવા શ્રી ચારિત્રપદને મારી ત્રીકાળ વદના હોજો

સિદ્ધ ચક્રના ગુણ ઘણા, કેતા નાવે પાર;
વછીત પુરે દુ:ખ હરે, વદુ વાર વાર. ૮
જાણ ચારિત્રને આતમા, નીજ સ્વભાવમા રમતોરે
લેશ્યા શુદ્ધ અલ કર્યો, મોહ વને નવીભમતો
રે વીર૦

એમ આઠમે દીવસે ૭૦ ખમાસમણા આપવા.

ૐ હ્રીં નમો તવસ્સ– નવમે પદે શ્રી તપપદ શ્વેતવર્ણે સહીત ઇશાન ખુણે બીરાજમાન પચાસ ભેદે શોભીત એવા શ્રી તપ પદને મારી ત્રીકાળ વંદના હોજો

સિધ્ધ ચક્રનાં ગુણ ઘણાં, કેતા નાવે પાર,
વંછીત પુરે દુઃખ હરે, વંદુ વાર વાર. ૯
ઇચ્છા રોધે સંવરી, પરીણતી સમતા યોગેરે;
તપ તેહીજ આતમા, શરતે નીજ ગુણ ભોગેરે.
વીર૦

એમ નવમે દીવસે ૫૦ ખમાસમણા આપવા.

શ્રી સિદ્ધચક્રના ચૈત્યવંદનો

(૧)

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધતા સુખ સંપત્તી લહીએ, સુરતરૂ સુરમણી થકી, અધીકજ મહીમા કહીએ (૧) અષ્ટકર્મ હાણી કરી શીવમંદીર રહીએ, વીધી શું નવ પદ ધ્યાનથી પાતીક સવ્વ દહીએ (૨) સિદ્ધચક્ર જે સેવશે, એક મના નરનાર મનવંછિત ફળ પામશે, તે સવી ભુવન મોઝાર (૩) અંગ દેશ ચંપાપુરી, તસ કેરો ભુપાળ, મયણા સાથે તપતપે, તે કુંવર શ્રીપાળ (૪) સિદ્ધચક્રજીના નમણથી, જસ નાઠા રોગ, તત્ક્ષણ ત્યાથી તે લહે, શીવ સુખ સંયોગ (૫) સાતસે કોઢીઆ હતા, હુવા નીરોગી જેહ, સોવનવાને જલહલે, જેહની નીરૂપમ

(૩)

પહેલે પદ અરિહંતના ગુણ ગાઉં નીત્યે, બીજે સિદ્ધ તણા ઘણા, સમરો એક ચિત્તે (૧) આચારજ ત્રીજે પદે પ્રણમો બીહુ કરજોડ, નમીએ શ્રી ઉવજ્ઝાયને ચોથે મદ મોડી (૨) પચમ પદ સર્વ સાધુનું, નમતાં નાણો લાજ, એ પર મેદીપચને ધ્યાને અવિચળ રાજ (૩) દસણ શકાદિક રહીત પદ છઠે ધારો, સર્વ જ્ઞાન પદ સાતમે, ક્ષણ એક ન વીસારો (૪) ચારિત્ર ચોકખુ ચિત્તથી પદ આઠમે જપીએ, સકળ ભેદ વીચે દાન ફળ તપ નવમે તપીએ (૫) એ સિદ્ધચક્ર આશાધતા, પુરે વછીતકોડ, સુમતિ વિજય કવી રાયનો, રામ કહે કરજોડ (૬)

(૪)

સકલ મગળ પરમ કમળા કેલી મજુલ મહીર, ભવ કોટી સચીત પાપ નાશન નમો નવ પદ જયકર (૧) અરિહત સિદ્ધ સૂરિય વાચક, સાહુ દરિસણ સુખકર, વર જ્ઞાનપદ ચારિત્ર તપએ નમો૦ (૨) શ્રીપાળ રાજા શરીર તાજા, સેવતા નવ પદ વર, જગમાહે ગાજા કીરતી ભાજા ન૦ (૩) શ્રી સિદ્ધચક્ર પસાય સકટ આપદા નાસે અર, વળી વીસ્તરે સુખ મનો વાચ્છીત નમો૦ (૪) આબીલ નવદિન, દેવ વદન ત્રણે ટક નીરતર, દોયવાર પડીક્રમણા પલેવણ ન૦ (૫) ત્રીકાળ ભાવે પુજીયે, ભાવતારક તીર્થંકર, તીમગણણું દોય હજાર ગણીએ નમો૦ (૬) એમ વિધિસહીત મન વચન કાયા, વશ કરી આરાધન; તપ વર્ષ સાડા ચાર નવ પદ ન૦ (૭) મહ

શ્રી સિદ્ધચક્રનાં સ્તવનો

રૂષભ જીણંદશું પ્રિતડી એ-દેશી

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધીયે, જીમ પામો હો ભવી કોડ કલ્યાણ કે, શ્રી શ્રીપાળ તણી પરે, સુખ પામો હો લહો નીરમળ નાણ શ્રી૦ (૧) નવપદ ધ્યાન ધરો સદા, ચિત્ત ચોખે હો આણી બહુ ભાવકે, વિધિ આરાધન સાચવો, જીમ જગમા હો હોય જશનો જમાવકે શ્રી૦ [૨] કેશર ચદન કુસુમ શ્યું, પૂજી જેહો ઉખેવી ધુપકે, કુદર રૂ અગરને અરગજા, તપ દીન ત્યા હો કીજે ઘૃત દીપકે શ્રી૦ [૩] આશો ચૈત્ર શુકલ પક્ષે, નવ દિવસે હો કીજે તપ એહકે, સહજ સોભાગી સુ સપદા, સોવન સમ હો ઝલકે તસ દેહકે શ્રી૦ (૪) જાવ જીવ શકતે કરો, જીમ પામો હો નીતુ નવલો ભોગકે, ચાર વરસ સાડા તથા, જીનશાશન હો એ મોટો યોગકે શ્રી૦ [૫] વિમળ દેવ સાનીદય કરે, ચકકેસરી હો હોય તાસ સહાયકે, શ્રી જીન શાશસ સેવતા, તેહ નરને હો અવિચળ સુખ થાયકે શ્રી૦ [૬] મત્ર તત્ર મણી ઔષધી, વશ કરવા હો શીવ રમણી કાજકે, ત્રીભુવન તીલક સમો વડી હોય તેહ નર હો કહે નય કવી રાજકો શ્રી૦ [૭]

[૨]

નવપ' મહીમા સાર, સાભળજો નરનાર, આ છેલાલ હેજ ધરી આરાધીયેજી તો પામો ભવ પાર, પુત્ર કલત્ર પરીવાર, આ છેલાલ નવપદ મત્ર આરાધીયેજી [૧] આશો

વિચાર, નવ આબીલ નીરધાર, આ છેલાલ વીધીશું જીન વર પુજીએજી અરીહંત સીધ્ધ પદ સાર, ગણણું જી હોય હજાર, આ છેલાલ નવે દીવસ એમ કીજીએજી (૨) મયણા સુંદરી શ્રીપાળ, આરાધ્યો તતકાળ, આ છેલાલ ફળ દાયક તેહને થયોજી કંચન વરણી કાય, દેહી તેહની થાય આ છેલાલ સિધ્ધચક્ર મહીમા કહ્યોજી [૩] સાંભળી સહુ નરનાર, આ રાધ્યો નવકાર, આ છેલાલ હેજ ધરી હીયડે ઘણુંજી ચૈત્ર માસે વળી એહ, નવપદ શું ધરો નેહ આ છેલાલ સુણ્યો દે શીવ સુખ ઘણુંજી [૪] ઇણી પરે ગૌતમસ્વામ, નવ નીધી જેહને નામ, આ છેવાલ નવપદ મહીમા વખાણીઓજી ઉત્તમ સાગર શિષ્ય, પ્રણુમે તેહ નીશ દીશ આ છેવાલ, નવપદ મહીમા જાણીયેજી [૫] [૩]

જગજીવન જગ વાલ્હો એ-દેશી

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધીયે, શીવ સુખ ફળ સહકાર લાલરે, જ્ઞાના દિક ત્રણુ રત્નનું તેજ ચડાવણુ હાર લાલરે શ્રી૦ [૧] ગૌતમ પુછતા કહ્યુ, વીરજીણંદ વિચાર લાલરે, નવપદ મંત્ર આરાધતા, ફળ લહે ભવીક અપાર લાલરે શ્રી૦ [૨] ધર્મરથના ચાર ચક્ર છે, ઉપશમને સુવિવેક લાલરે, સંવર ત્રીજુ જાણીયે, ચોથુ સિદ્ધચક્ર છેક લાલરે શ્રી (૩) ચક્રી ચક્ર રયણુબળે, સાધે સયલ છ ખંડ લાલર, તેમ સિદ્ધચક્ર પ્રભાવથી, તેજ પ્રતાપ અખંડ લાલરે શ્રી૦ [૪] મયણાને શ્રીપાળજી, જપતા બહુ ફળ લીધ લાલરે, ગુણુ જસવ તજીને દ્રનો, પ્રસીદ્ધ લાલરે શ્રી૦ [૫]

ગૌતમ પુછત શ્રી જીન ભાખત, વર્ચન સુધારસ પાનકી અલીહારી નવપદ ધ્યાનકી [૧] નવપદ સેવે નવમે સ્વર્ગે પાવત રિધ્ધિ વિમાનકી બ૦ [૨] યાકી મહીમા વલ્લભ હુમકુ જેસે જસોદા જ્ઞાનકી બ૦ [૩] પાવે રૂપ સ્વરૂપ મ દનસો દેહી કચન વાનકી બ૦ [૪] યાકો ધ્યાન હૃદય જબ આવત ઉપજત લહરી જ્ઞાનકી બ૦ [૫] સમકીત જ્યોતી હોજ દિલ ભીતર, જેસે લોકનમે ભાનકી બ૦ [૬] જીનેદ્ર જ્ઞાન વિનોદ પ્રસગે ભક્તી કરો, ભગવાનકી બ૦ (૭)

(૫)

ઓ ભવી પ્રાણીરે સેવો, સિધ્ધચક્ર ધ્યાન સમો નહિ મેવો ઓ૦ જે સિધ્ધચક્રને આરાધે તેની કીર્તી જગમા વાધે ઓ૦ [૧] પહેલે પદેરે અરિહત બીજે સિધ્ધ બુધ્ધ ધ્યાન મહ ત, ત્રીજે પદેરે સુરીસર, ચોથે ઉવઝાયને પાચમે મુનીશ્વર ઓ૦ (૨) છઠે દરશન કીજે, સાતમે જ્ઞાનથી શીવસુખ લીજે, આઠમે ચારિત્ર પાળો, નવમે તપથી મુક્તે જાવો ઓ૦ [૩] ઓળી આંબિલની કીજે, નોકારવાળી વીશ ગણીજે, ત્રણટકનારે દેવ વાદીજે, પડીલેહણ પડીક્કમણા કીજે ઓ૦ [૪] ગુરૂ મુખ કીરીયારે કીજે દેવ ગુરૂ ભક્તિ ચિત્તમા ધરીજે, એમ કહે મુનિ રામનો શીષ્ય, ઓળી ઉજવજે નીશદિશ ઓ૦ ભ૦ [૫]

ઇતિ સિદ્ધચક્રના સ્તવનો.

શ્રી સિદ્ધચક્રની સ્થોયો

અરિહંત નમો, વળી સિધ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો, દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, તપ એ સિધ્ધચક્ર સદા પ્રણમો ૧ અરિહંત અનંત થયા થાશે વળી ભાવ નીક્ષેપે ગુણ ગાશે, પડીકમણું દેવવંદન વિધિશું, આંબીલ તપ ગણણું ગણો વિધિશું ૨ છરી પાળી જે તપ કરશે, શ્રીપાળ તણી પરે ભવ તરશે, સિધ્ધચક્રને કુણ આવે તોલે, એવા જીન આગમ ગુણ બોલે ૩ સાડા ચાર વર્ષે એ તપ પુરૂ, એ કર્મ વીદારણ તપશુરૂ, સિદ્ધચક્રને મન મંદીર સ્થાપો, જય વિમલેશ્વર વર આપો ૪

[૨]

વીરજીનેશ્વર ભવન દિનેશ્વર જગદીશ્વર જયકારીજી, શ્રેણીક નરપતિ આગળ જપે સિધ્ધચક્ર તપ ભારીજી, સમકીત દ્રષ્ટી ત્રીકરણ શુધ્ધે જે ભવીયણ આરાધેજી, શ્રી શ્રીપાળ નરીંદ પરે તસ, મંગળ કમળા વાધેજી ૧ અરિહંત વીચે સિદ્ધ સુરી પાઠક સાહુ ચીહું દીશે સોહેજી, દર્શન જ્ઞાન ચરણ તપ વિદિશે એહ નવપદ મન મોહેજી અષ્ટ પાખડી કમળ કર્ણિકા ભુજ રોપી, લોપી રાગને રીશજી, ૐ હ્રીં પદ એકની ગણીએ નવકાર વાળી વીસજી ૨ આસો ચૈત્રે સુદ સાતમથી માંડી શુભ મંડાણજી નવ નીધી દાયક નવ નવ આંબેલ એમ એકાશી પ્રમાણજી, દેવ વંદન પડીકમણ પુજા સ્નાન મહોત્સવ

ચ ગઈજી એ વિધિ સઘળો જીહાં ઉપદીશ્યો પ્રણમુ અ ગ ઉપ અજી ૩ તપ પુરે ઉજમણું કીજે, લીજે નરભવ લાહજી, જીન ગ્રહ પડીમાં સ્વામીવત્સલ સાધુ ભક્તિ ઉત્સાહજી, વિમલેશ્વર ચક્રેશ્વરી દેવી સાનીધ્યકારી રાજેજી, શ્રી ગુરૂ ખીમાવિજય સુપસાયે મુની જીન મહીમા છાજેજી ૪

(૩)

જીનશાસન વછીત પુરણ દેવ રસાળ, ભાવે ભવી ભણીયે સિધ્ધચક્ર ગુણ માળ, ત્રીહુકાળે એહની પુજારે ઉજમાળ, તે અ જર અમર પદ, સુખ પામે સુવિશાળ. ૧ અરિહંત સિધ્ધ વંદો, આચરજ ઉવજ્ઝાય મુનિ દરસણ જ્ઞાન ચરણ તપ એહ સમુદાય, એહ નવપદ સમુદીત સીધ્ધચક્ર સુખદાય, એહ ધ્યાને ભવીના, ભવકોટી દુ:ખ જાય ૨ આસો ચૈત્રમા સુદ સાતમથી સાર, પુ નમ લગી કીજે નવ આબીલ નીરધાર, દોય સહસ ગણેઉ પદ સમ સાડા ચાર, એકાશી આબીલ તપ આગમને અનુસાર ૩ સિધ્ધચક્રનો શેવક શ્રી વિમળેશ્વર દેવ, શ્રીપાળ તણીપરે સુખ પુરે સ્વયમેવ, દુ:ખ દોહગ નાવે જે કરે એહની સેવ, શ્રી સુ મતિ સુગુરૂનો રામ કહે નિત્ય મેવ, ૪

(૪)

સકળ સુરાસુર નર વિદ્યાધર ભક્તિથકી જે થુણીયેજી, સિ ધ્ધચક્ર ભવીને સુખ દાયક નાયક નવપદ ગુણીયેજી, મનવ છીત પુરણ સુર વરૂવી અધીકો મહીમા સુણીયેજી, રોગ શોગ સવી સકટ ચુરણ, જગગુરૂ પારનસુણીયેજી ૧ કાચન કોમલ વરનીલુપ્પલ, ધન સામલસુથી દેહાજી, કેઇક સ્ફટીક પ્રવાલ રૂ-

ચીવર, ૫ ચવરણ ગુણગેહાજી સત્તરીસય જીન ભરતૈરાવત, પચ
પચ વિદેહાજી, સિધ્ધચક્રધ્યાને તેધ્યાઓ, થયા થાસ્યે છે જેહા
જી ૨ અરિહંત સિધ્ધ આચારજ વાચક સાધુ તણા સમુદાયાજી,
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર તપ નીર્મળ, નવપદ શિવપદ થાયજી, સિ
ધ્ધચક્રનો મહીમા દાખ્યો શીવ સાધનનો ઉપાયજી, એ વીણુ
અવરન દુજો લહીએ, જસગુણ કહ્યા ન જાયજી ૩ વિમલયક્ષ
સુર સાનીધ્યકારી, ગ્રહગણ દીશી સવી પાળાજી, ચક્કેસરીઅ
મરી દીશી કુમરી શ્રુત દેવી રખવાળાજી, સિધ્ધચક્ર મત્ર અ
ધિકારી, વારી ચિત્તના ચાળાજી, જ્ઞાન વિમળ પ્રભુ આણા વ
હતી, કરતી મગળ માળાજી ૪

(૫)

અગ દેશ ચપાપુરી વાસી, મયણાસુ શ્રીપાલ ખામી સ
મકીત સુમન વાસી, આદીજીનેશ્વરની ઉલ્લાસી, ભાવ પુજા કીધી
મન આશી, ભાવ ધરી વીશ વાસી ગલીત કોડ ગયો તીણુ
નાશી, સુવિધિ સુસિધ્ધચક્ર ઉપાસી થયો સ્વર્ગ નીવાસી, આસો
ચૈત્રની પુરણ માસી, પ્રેમ પુજા ભક્તિ વિકાશી, આદિ પુરૂષ
અવિનાશી ૧ કેશર ચદન મૃગમદ ઘોળી, હરખે સુભરી હેમ
કચોળી, સુદ્ધ જળે અઘોળી, નવ આંબેલની કીજે ઓળી,
આસો સુદ સાતમથી ખોલી, પુજો શ્રી જીન ટોળી, ચીહુ ગ
તીની મહા આ પદ ચોળી દુરગતીના દુખ દુર ઢોળી કર્મ
નીકાચીત રોળી ક્રોધકષાય તણા દુખ શી
ભરમ ભોળી, પામો સુખની ઓળી
વિચારી, ચૈન પણ ચિત્તથી

ઓળી કીજે આળસ વારી, પુનમ લગે સચીત્ત પરિહારી, દેહરે દેવ જુહારી, પડીક્કમણાં બે કીજે ધારી, સિદ્ધચક્ર પુજો સુખકારી શ્રી સિદ્ધાંત મઝારી, શ્રી જીન ભાખીત પર ઉપગારી. નવ પદ જાપ જપો નરનારી, જીમ લહો મુક્તીની બારી ૩

શ્યામ ભ્રમર સમ વેણી કાળી, અતી સુંદર સોહે સુકુમાળી જાણે રાજ મરાલી જલહલ ચક્ર ધરે રૂપાળી, ચક્કેસરી મે ભાળી, જે ઓળી કરે ઉજમાળી, તેહના વીઘન હરે સાબાળી, સેવક જીન સંભાળી, ઉદયરત્ન કહે આશાન વાળી, જે જીન નામ જપે જપ માળી, તે ઘેર નીત્ય દિવાળી ૪

ઇતિ સિદ્ધચક્રની સ્થોયો

શ્રી જયસોમ મુનિ વિરચિત

બાર ભાવનાની સઝાય

દુહા

પાસ જિનેશ્વર પય નમી, સદ્દગુરૂને આધાર, ભવીયણ જનના હીત ભણી ભણશુ-ભાવના બાર ૧ પ્રથમ અનિત્ય અશરણ પણ, એહ સસાર વિચાર, એકત્વ પણ અન્યત્વતેમ, અશુચિ આશ્રવ સભાર ૨ સવર નિર્જર ભાવના, લોક સરૂપ સુબોધી, દુલહ ભાવન જિનધરમ, એણી પરે કરે જીઉ શોધી. ૩ રસ કુપી રસ ભાવીઓ, લોહ થકી હોયે હેમ, જીઉ ઇણ ભાવન શુદ્ધ હુયે, પરમ રૂપ લહે તેમ ૪ ભાવ વિના દાના દિકા, જાણો અલુણે ધાન, ભાવ રસાગ-મળ્યા પછી ત્રુટે કર્મ નીદાન ૫

ઢાળ પહેલી.

(ભાવનાની દેશી)

પહેલી ભાવના એણી પેરે ભાવીયેજી, અનિત્ય પણું સસાર હાભ અણી જેહવો જળ બીંદુઓજી, ઇન્દ્ર ધનુષ્ય અનુકાર ૧ સહજ સવેગી સુદર આતમાજી, વર જીન ધર્મ શુ રગ, ચચલ ચપળાની પરે ચિતવેજી કૃત્રિમ સવિહુ

સગ સ૦ ૨ ઇન્દ્રજાગ સુહણા શુભ અશુભ શુંજી, કુડા તોષ ને રોષ, તીમ ભ્રમ ભુલ્યા અથિર પદારથેજી શ્યો કીજે મન શોષ. સ૦ ૩ કાર ત્રેહ પામરના નેહ જ્યુ જી, એ યૌવન રંગ રોળ, ધન સંપદ પણ દીસે કારમીજી, જેહવા જળ ક ટલોલ સ૦ ૪ સુંજ સરીખે માગી ભીખડીજી, રામ રહ્યા વન વાસ, ઇણ સંસારે એ સુખ સંપદાજી, સંધ્યા રાગ વિલાસ સ૦ ૫ સુંદર એ તનુ શોભા કારમીજી, વીણસતા નહીવાર, દેવ તણે વચને અતિ બુઝીયોજી, ચક્રી સનત કુમાર સ૦ ૬ સુરજ રાહુ ગ્રહણે સમજીયોજી, શ્રીકિર્તિધર રાય, કરકંડુ પ્રતિ બુઝયો દેખીનેજી, વૃષભ જરા કુત્ર કાય સ૦ ૭ કીહા લગે ધુઆ ધવલ હરા રહેજી, જળ પરપોટો જોય, આઉખુ અથીર તેમ મનુષ્યનુંજી, ગર્વ મ કરશો કોય જે ક્ષણુમા ખરૂ હોય સ૦ ૮ અતુલીબળ સરવર જિનવર જીશ્રાજી, ચક્રિ હરિબળ જોડ, ન રહ્યા ઇણે જુગ કોઇ થીર દઇજી, સુરનર ભુપતિ કોડ સ૦ ૯ ઇતિ

દુહા

પલપલ છીજે આઉખુ અંજલી જલ જ્યુ એહ, ચલતે સાથે સંબલો, લેઈ શકે તો લેહ ૧ લે અચિરલ ગલશું ગ્રહી, સમય સિચાણો આવી, શરણુ નહિ જિનવયણુ વિણુ, તેણે હવે અશરણુ ભાવી ૨

ઢાળ બીજી

(મગીગી મ ભજે રંગી વેગી એ-દેશી)

બીજી અશરણ ભાવના, ભાવો હૃદય મોઝ જે, ધરમ વિના પરભવ જતાં, પાપે ન લહીયે પારરે, જાણરા નગર દુવારરે, ત્યાં તુજ કવણ આધારરે ૧ લાલ સુરગારે પ્રાણીઆ, સુકને મોહ જંજાળરે, મીથ્યા મતિ સવી ટાળરે, માયા આળ પપાળરે. લા૦ ૨ માત પિતા સુત કામિની ભાઈ ભયણી સહાયરે, એ મે કરતા અજપરે, કર્મે ગ્રહ્યોજી ઉંઆયરે, તીહાં કો આડો નવી થાયરે દુખ ન લીયે વેચાયરે લા૦ ૩ નરની નેવન કુમરી, આખર નાવી કો કાજરે ચકી સુભમ તે જલધીમા, હાર્યો છ ખંડ રાજરે. બુડયો ચરમ જહાજરે, દેવગયા સવી ભાજરે. લોભે ગઈ તસ લાજરે. લા૦ ૪ દીપાયન દહી દ્વારકા, બળવંત ગોવીંદ રામરે રાખી ન શકયારે રાજવી, માત પિતા સુત ધામરે, તીહાં સંભ્યા જીન નામરે, શરણુ કીયો નેમીશ્વારે વ્રત લેઇ અભિરામરે, પોહચ્યા શિવપુર ઠામરે. લા૦ ૫. નિત્ય મિત્ર સમ દેહડી, સયણા પર્વ સહાયરે, જીનવર ધર્મ ઉગારશે, જિમ તે વદનીક ભાયરે રાખે મંત્રી ઉપાયરે, સતો ષે વળી રાયરે, ટાળ્યા તેહના અપાયરે. લા૦ ૬ જનમ જરા મરણાદિકા, વયરી લાગ્યા છે કેડરે, અરિહંત શરણું આદરી,

ભવ ભ્રમણુ દુ ખ દેહરે, શિવસુંદરી ઘર તેડરે, નેહ નવલ રસ રેડરે, સીંચ સુકૃત સુર પેડરે લા૦ ૭ ઇતિ

દુહા -આવાગ્યા સુત થર હર્યો, જોર દેખી જમ ધાડ; સયમ શરણુ સ ગ્રહ્યુ, ધન કણ કંચન છાડ ૧. ઇણુ શરણે સુખીઆ થયા. શ્રી અનાથી અણુગાર શરણુ લહ્યા વીણુ જીવડા, ઇણી પરે રૂલે સસાર ૨

ઢાળ ત્રીજી

ગગ માગણી

ત્રીજી ભાવના ઇણી પરે ભાવીયેરે, એહ સ્વરૂપ સસાર; કર્મ વશે જીવ નાચે નવ નવ રગશુ રે, એ અ વિવિધ પ્રકારેરે ૧ ચેતન ચેતીયેરે, લહી માનવ અવતાર, ચે૦ ભાવ નાટકથીજે હુવો ઉભગારે, તો છારો વિષય વિકારેરે ચે૦ ૨ કબહી ભુ જલ જલણ્ણા નીલ તરૂમા ભમ્યોરે, કબહી નરક નીગોદ, બીતી ચોરીંદ્રિમાહી કેઇ દિન વસ્યોરે, કબહીક દેન વિનોદ ચે૦ ૩ કીડી પત ગ હરી માત ગ પણું ભજેરે કબહી સર્પ શિયાળ બ્રહ્મણુ ક્ષત્રીય વૈશ્ય કહાવતારે; હોવે શુદ્ર ચડ લ ચે૦ ૪ લખ ચેરાસી ચૌટે રમતો રગશુ રે, ક્રીકરી નવનવવેશ, રૂપ કુરૂપ ધ ની નીદ્ર ન્ય સોભાગીયેરે, દુર્ભાગી દરવેશ ચે૦ ૫ દ્રવ્ય ક્ષેત્ર સુક્ષમને બાદર ભેદશુ રે, કાલભાવ પણ તેમ, અનતાનત પુદ્ગલ પરાવર્તન કર્યારે, કહો

પતંવણા એમ. ચે૦ ૬ ભાઈ બહીન નારી તાત પંહુ ભજેરે, માત પિતા હોયે પુત્ર, તેહીજ નારી વેરીને વળી વા હોરે, એહ સંસારહ સુન ચે૦ ૭ ભુવન ભાનુ જિન ભાખ્યા ચરિત્ર સુણી ઘણારે, સમજ્યા ચતુર સુજાણ, કર્મવિવર વશ મુનીમોહ વિટંબનારે, મળ્યા સુગતિ જીનભાણ ચે૦ ૮ ઇતિ.

દુહા—ઇમ ભવ ભવજે દુખસહ્યા, તે જાણે જગનાથ, ભંજન, ભાવઠ હરણ, ન મળ્યો અવિહડ સાથ ૧ તીણ કારણ જીવ એકલો, છોડી રાગ ગત પાસ, સવી સંસારી જીવણું, ધરચિત્ત ભાવ ઉદાસ ૨

ઢાળ ચોથી

નાગ ગોડી

મુતન કીજે હો સાધુ વિચ્રા સહી, ચોથી ભાવના ભવિયણ મનધરો, ચેતન તું એકાકીર, આ યો તીમ જાયેચ પરભવ વળી, ઇહા મુધી સવીબાકીરે મમકર મમતારે સમતા આદરો ૧ આણી ચિત્ત વિવેકારે, સ્વારથીઆ સજ્જન સહુ એ મળ્યા, સુખ દુખ સહેશે એ કોરે મ૦ ૨ વિત્ત વહેચણ આવી સહુ એ મળે, વિપત્તિ સમય જાય નાસીરે, દવ બળતો દેખી દશ દિશે પુંખી, જીમ પંખી તરૂવાસીરે મ૦ ૩ ખટ ખંડ નવનિધિ ચૌ૦ રયણ ધણી, ચોસઠ સહસ સુનારીરે, છેડો છોડીરે ચાલ્યા

એકલા હાર્યો જેમ જુગારીરે મ૦ ૪ ત્રિભુવન કટક બીરૂદ ધરાવતો, કરતો ગર્વ ગુમાનોરે, ત્રાગા વિણ નાગાતે સહુ ચલ્યા, રાવણ સરીખા રાજાનો રે. મ૦ ૫ માલ રહે ઘર સ્ત્રી વિશ્રામતા, પ્રેતવના લગે લોકોરે, ચયલગે કાયારે આખર એકલો, પ્રાણીચલે પરલોકોરે મ૦ ૬ નિત્યકલહો બહુ મેળે દેખીઓ, બીહુપણે ખટ પટ થાયરે, વલયાની પરે, વીહરીશ એકલો, ઇમ બુઝયો નમી રાયરે મમ૦ ૭ ઇતિ

દુહા —ભવસાયર બહુ દુ ખજળ, જામણ મરણતરંગ, મમતા તતુવીણે ગ્રહયો, ચેતન ચતુર માતગ ૧ ચાહે જો છોડણ વાણી, તો ભજ ભગવત મહત, દૂર કરે પર બધને, જીમ જળથી જળકત ૨.

ઢાળ પાંચમી.

(રાગ કેદારો ગોડી કપુર હોય અતી ઉજલોરે એ દેશી—)

પાચમી ભાવના ભાવીયેરે, જીવ અન્યત્વ વિચાર, આપ સવારથી એસહુરે, મળીઓ તુજ પરીવાર. ૧ સચેગી સુદર, બુઝ માસુઝ ગમાર. તારૂ કો નહિ ઇણ સસાર, તુ કેહનો નહિ નિરધાર સ૦ ૨ પથ શિરે પથીમળ્યારે, કીજે કીણશુ પ્રેમ, રાતી વસે પ્રહ ઉઠી ચલેરે, નેહ નિવાહે કેમ સ૦ ૩ જીમ મેળો તીરથે મળેરે, જનજન વણુજની ચાહય, કે ત્રોટો કે ફાયદોરે, લેઈ લેઇ નિજ ઘર જાય સ૦ ૪ જીહા કારજ જેહના સરેરે, તીહા લગે દાખેનેહ, સૂરિકાતાની પરેરે, છટકી

ફેખાડે છેહ સ૦ ૫ ચુલણી અંગજ મારવારે, કુડું કરેજતુંગેહ; ભરત બાહુબળીઝુઝીયારે, જો જો નીજના નેહ સ૦ ૬ શ્રેણીક પુત્રે બાંધીયોરે, લીધુ વેચીરાજ, દુ:ખ દીધું બહુ તાતને રે દેખો સુતના કાજ સ૦ ૭ ઈણ ભાવનાએ શિવપુર લહેરે, શ્રીમરૂદેવીમાય, વિર શિષ્ય કેવળ લહુરે, શ્રી ગોતમ ગણરાય સ૦ ૮ ઇતિ

દુહા—મોહ વશે મન મત્રવી, ઇન્દ્રીય મળ્યા ક્વાર, પ્રમાદ મદીરા પાયકે, બાંધ્યો જીવ ભુપાલ ૧ કર્મ જ જીર જડી કરી સુકૃત માલ સવી લીધ, અશુભ વિરસ દુગ ધમયા, તનુ ગોત હરે દીધ ૨

ઢાળ છઠ્ઠી.

(રાગ સિંધુ સામેરી)

છઠી ભાવના મન ધરો, જીઉ અશુચિ ભરીએ કાયારે, શી માયારે, માંડે કાચા પીડશુ એ. ૧ નગર ખાળ પરે નીતુ વહે, કફ મળ મુત્ર ભંડારોરે, વીમ દ્વારોરે, નર નવ દ્વાદશ નારીનાએ ૨ દેખી દુરગધ દુરથી, તું મુહ મચકોડે માણેરે, નવી જાણેરે, તીણ પુદગળ નીજ તનુ ભર્યુંએ ૩ માસ રૂધીર મેદારસે, અસ્થી મજ્જા નર બીજેરે, શું રીઝેરે, રૂપ દેખી દેખી આપણુએ ૪. કૃમી વાળાદિક કોથળી, મોહ રાયની ચેટીરે,

એ પેટીરે, ચર્મ જડી ઘર્યાં રૌજનીએ ૫ ગર્ભવાસ ન માસ-
મા, કનીપરે મળમા વસીયોરે, તુ રમીયોરે, ઉધે માથે ઇમ
રહીએ. ૬ કનક કુમરી ભોજન ભરી, દીઠા દેખી દુરગધ
ઉઝારે અતી ૐઝારે, મલ્લી મિત્ર નિજ કર્મ શુ એ ૭ ઇતિ.

દુહા–તન છીલ્લર ઇન્દ્રી મચ્છા, વિષય કલણ જ બાલ;
પાપ કલુષ પાણી ભર્યું આશ્રવ વહે ગડનાળ ૧ નિર્મળ પખ
સહ? સુમતિ, નાણુ વિનાણુ રસાળ, શુ બગની પરે ૫ કજળ,
સુયે ચતુર મરાલ ર.

ઢાળ સાતમી.

(રાગ ધોરણી.)

આશ્રવ ભાવના સાતમીરે, સમજો સુગુરૂ સમીપ, ક્રોધા-
દિક કાંઈ કરોરે પામી શ્રી જીન દીપોરે. ૧ સુણ સુણ પ્રાણી-
યા, પરીહર આશ્રવ પ ચોરે દશમે અ ગે કહ્યા, જેહના દુષ્ટ
પ્રપચોરે. સુ૦ ૨ હોશે જે હિંસા કરેરે, તે લહે કડક વિપાક;
પરીહાસે ગોત્રાસનીરે, જો જો અ ગવિપાકોરે સુ૦ ૩ મીથ્યા
વચથી વસુ નડયોરે, મ ઠીક પરધન લેઇ, ઇણ અબ્રહ્મે રાળવ્યા-
રે, ઇન્દ્રાદિક સુર કેઇરે સુ૦ ૪ મહા આરભ પરિગ્રહરે, પ્ર-
શાંત નરયપહુ ત, સેવ્યા શત્રુપણ ભજેરે, પાપે દુરગતિ હુતો
રે સુ૦ ૫. છીદ્ર સહિત નાવા જલેરે, બુડે નીર ભરાય, તીમ
હિંસાદિક આશ્રવેરે, પાપે પીંડ ભરાયરે. સુ૦ ૬ અવિરતિ લગે
એકેંદ્રીયારે, પાપસ્થાન અઢાર, લાગે પાપે હી કીયારે, પ ચમ

અંગ વિચારોરે. સુ૦ ૭ ઠડુક કીયાથાનક કેળ્યારે, બોલ્યા બી-
જેરે અંગ, કહેતા હીયડુ કમકમેરે વીરૂઓ તાસ પ્રસંગોરે.
સુ૦ ૮ મૃગ પતંગ અલી માછરે કરી એક વિષય પ્રપંચ,
દુખીયા તે કીમ સુખ લહેરે, જસ પરવશ એહ પંચોરે. સુ૦
૯ હાસ્ય નીંદ વિકથા વસેરે, નરક નીગોદેરે જાતા; પૂરવ ધર
શ્રુત હારીયારે, અવરાની શી વાતરે. સુ૦ ૧૦ ઇતિ

દુહા—શુભ માનસ માનસ કરી, ધ્યાન અમૃત રસ રેલી,
નવદલ શ્રી નવકાર પદ, કરી કમલાસન કેલિ ૧ પાતક પંક
પખાળીને, કરી સંવરની પાળ, પરમહંસ પદવી ભજો, છોડી
સકળ જંજાળ ૨

ઢાળ આઠમી,

(ઉતુની દેશી)

આઠમી સંવર ભાવનાજી, ધરીચિતશુ એકતાર; સમિતિ
ગુપ્તિ શુદ્ધિ ધરીજી, આપો આપ વિચાર સલુણા, શાંતિ સુ
ધારસ ચાખ. એ આકણી વિરસ વિષય ફળ ફુલડેજી, અટતો
મન અલિ રાખ સં૦ ૧ લાભ અલાભે સુખ દુખેજી, જીવિત
મર્ણ સમાન, શત્રુ મિત્ર સમ ભાવતોજી, માન અને અપમાન
સલુણા ૨ કહીંએ પરિગ્રહ છાડશુજી, લેશુ સંયમ ભાર, શ્રા
વક ચિંતે હું ક્યારેજી, કરીશ, સંથારો સાર. સં૦ ૩ સાધુ આ
શંસા ઇમ કરેજી, સુત્ર ભણીશ ગુરૂ પાસ, એકલમલ્લ પ્રતિ-
મા રહીજી, કરીશ સંલેખણા ખાસ સં૦ ૪ સર્વજીવ હિત

ચિંતવીજી, વયર મકર જગમિત્ત, સત્ય વચન મુખ ભાખીયેજી, પરિહર પરનું વિત્ત. સ૦ ૫ કામ કંદર્પ ભેદન ભણીજી, ધરતુ શીલ સન્નાહ, નવવિધ પરિગ્રહ મુકતાજી, લહીએ સુખ અથાહ સ૦ ૬ દેવ મનુષ્ય ઉપસર્ગ શું જી, નીશ્ચળ હોય સધીર, બાવીશ પરિસહ જીતીયાથી, જીમ જીત્યા શ્રીવીર. સ૦ ૭ ઇતિ

દુહા-દ્રઢપ્રહારી દ્રઢ ધ્યાન ધરી, ગુણ નીધી ગજસુકુમાળ, મેતારજ મદન ભ્રમો, સુકોશળ સુકુમાળ ૧ ઇમ અનેક મુનિવર તર્યા, ઉપશમ મ વર ભાવ, કઠીણ કર્મ સવિ નિર્જર્યો, તીણે નિર્જર પ્રસ્તાવ ૨

ઢાળ નવમી

(રાગ ગોડી મન ભમરારે એ-દેશી)

નવમી નિર્જર ભાવના ચિત્ત ચેતોરે આદરો મત પચકખાણ ચતુર ચિત્ત ચેતોરે, પાપ આલોચો ગુરૂ કન્હે ચિત્ત ચેતોરે, ધરીયે વિનય સુજાણ ચતુર૦ ૧ વેયાવચ્ચ બહુ વિધકરો ચિ૦ દુબળ બાળ ગીલાન ચ૦ આચારજ વાચક તણો ચિ૦ શિષ્ય સાધર્મિક જાણ ચ૦ ૨ તપસી કુલ ગણ સંઘનો ચિ૦ થિવિર પ્રવર્તક વૃદ્ધ ચ૦ ચૈત્ય ભક્તિ બહુ નિર્જરા ચિ૦ ૬ શમે અગ પ્રસિદ્ધ ચ૦ ૩ ઉભયટક આવશ્યક કરો ચિ૦ સુંદર કરી સજાય ચ૦ પોસહ સામાયક કરો ચિ૦ ચિત્ય પ્રત્યે નિયમન ભાય ચ૦ ૪ કર્મસુડણુ કનકાવળી, ચિ૦ સિ-

હની હીણીન હોય ચ૦ શ્રીગુરુ રયણ સંવ સરૂ. ચિ૦ સાધુ પ ડિમા દશ હોય. ચ૦ ૫ રુત્ન આરાધન સાચવો. ચિ૦ યોગ વહન ઉપધાન ચ૦ શુકલ ધ્યાન સુધુ ધરો. ચિ૦ શ્રી આંબીલ વર્ધમાન ૬ ચૌદ સહસ્ર અણગારમા. ચિ૦ ધન ધન્નો અણ ગાર ચ૦ સ્વયમુખ વીર પ્રશંસીયો ચિ૦ ખધક મેઘકુમાર. ચ૦ ૭ ઈતિ૦

દુહા—મન દારૂ તન નાલી કરી, ધ્યાન નગ સંગાવ; ક ર્મકટક ભેદન ભણી ગોળા જ્ઞાન ચલાવ ૧ મોહરાય મારી કરી, ઉંચો ચઢી અત્ર લોય, ત્રિભુવન મ ડ માહ્યણી, છીર પર માનદ હોય ૨.

ઢાળ દશમી

રાગ ગોડી જંબુદ્વિપ મઝાર. એ દેશી

દશમી લોક સરૂપરે ભાવના ભાવીએ, નીસુણી ગુરૂ ઉપદેશથી એ ૧ ઉર્ધ્વ પુરૂષ આકારરે પગ પહુળા કરી, કર દોઉ કટી રાખીએએ. ૨ ઈણ આગરે લોકરે, પુદ્ગળ પુરીઓ, છમ કા જળની કુપલીએ ૩ ધર્મા ધર્માકાશરે દેશ પ્રદેશએ, છવ અનતે પુરીઓએ. ૫ સાત રાજરે સુગુરે ઉર્ધ્વ નિરિયમતી,

અધો લોક સાત સાધિકુએ. ૫ ચૌદ રાજ ત્રસ નાડીરે, ત્રસ જિવાલય, એક રજ્જુ દીર્ઘ વિસ્તરૂએ ૬ ઉર્ધ્વ સુરાલય સાર રે, નિરય ભુવન નીચે, નાભી નર તિરિ દોસુરાએ ૭ દ્વિપ-સમુદ્ર અસખ્યરે, પ્રભુ મુખ સાભળી, શય વિશિવ સમઝીયો એ ૮ લાખી પીસ્તાળી પણયાલરે, લખજો પણ લહી, સિદ્ધ-શિલા શિર ઉજળીએ ૯ ઉચો ધનુષય તિનરે, તેત્રીસ સાધિકે, સિદ્ધ યોજનને છેહુડેએ ૧૦, અજર અમર નીરલક રે, નાણ દસણમય, તે જોવા મન ગહગહેએ ૧૧ ઇતિ

દુહા–વાર અનતી ફરસીયો, છાહી વાટક ન્યાય, નાણ વીનાનવી સાભરે, લોક ભ્રમણ ભડવાય ૨ રત્ન ત્રય ત્રિહું ભુવનમે, દુલહા જાણી દયાળ, બોધી રયણ, કાજે ચતુર, આ ગમ ખાણી સભાળ ૨

ઢાળ અગીયારમી.

ગગ ખભાતી

દશ દ્રષ્ટાંતે દોહીલો, લાધ્યો મનુઅ જન્મારોરે, દુલહો અભરે કુલજ્યુ, આરજ ઘર અવતારોરે મોરા જીવનરે બોધિ ભાવના અગીયારમીરે, ભાવો હૃદય મોઝારોરે. મો૦ ૧ ઉત્તમ કુલ તીહા દોહીલો, સહગુરૂ ધર્મ યેયોગેરે, પાચે ઇન્દ્રિય પર

ગ્રહારે, દુલહો દેહ નિરોગોરે. મો૦ ૨ સાંભળવું સિદ્ધાંતનુંરે, દોહીલું તસ ચિત્ત ધરવુંરે, સુધિ સદ્દહણા ધરીરે, દુ કર અંગે કરવુંરે મો૦ ૩ સામગ્રી સઘળી લહીરે, સુદ સુધા મમહારોરે, ચિન્તામણી દેવે દીઆરે, હાર્યો જેમ ગમારોરે. મો૦ ૪ લોહ કીલકને કારણેરે, કુશુચ ન જલધીમા ફોડરે, ગુણ કારણ કુલ કુલ નવ લખો, હાર હીયાનો ત્રોડરે મો૦ ૫ બોધી રયણ ઉવીખેને, કોણ વિષયા રથે દોડરે, કાક રમણી સમીવડ કરે, ગજ વેચે ખર હોડરે. મો૦ ૬ ગીત સુણી નટીની કનેરે, ક્ષુ લ્લકે ચિત્ત વિચાર્યુરે, કુમરાદિક પણ સમજ્યારે બોધિ રયણ સાભર્યુરે. મો૦ ૭ ઇતિ

દુહા-પરિહર હરિહર દેવ સવી, સેવ સદા અરિહ ત, દોર રહિત ગુરૂ ગણધરા, સુવિહિત સાધુ મહ ત. ૧ કુમતિ કદાગ્રહ મુકતુ, શ્રુત ચારિત્ર વિચાર, ભવજળ તારણ પોતસમ, ધર્મ હિયામા ધાર ૨

ઢાળ બારમી

હ ગરીયાની-દેશી

ધનધન ધર્મ જગ હિતકરૂ, ભાખીઓ ભલો જિન દેવરે, ઇહ પરભવ સુખ દાયકો, જીવડા જનમ લગે સેવરે ૧ ભાવ-

ના સરસ સુરવેલડી, રોપતુ હ્રદય આરામરે, સુકૃત તરૂ લહીય બહુ પસરતી, સફળ ફળશે અભિરામરે. ભા૦ ૨ ક્ષેત્ર શુદ્ધિ કરીય કરૂણા રસે, કાઢી મિથ્યાદિક સાલરે, ત્રીહુ ગુપ્તી રૂડિકરે, નીકતુ સુમતિ નીવાળરે. ભા૦ ૩ સિંચજે સુગુરૂ વચનામૃતે, કુમતિ કથેર તજી સગરે, ક્રોધ માનાદિક સુકરા, વાનર વાર અનગરે ભા૦ ૪ સેવતા એહુને કેવળી, પન્નર સય તીન અ-ણુગારરે, ગૌતમ શિષ્ય શિવપુર ગયા, ભાવતા દેવગુરૂ સારરે. ભા ૦૫. શુક પરિવ્રાજક સિદ્ધલો, અર્જુનમાળી શિવવાસરે, રાય પરદેશી જે પાપીઓ, કાપીઓ તાસ દુ:ખ પાસરે ભા૦ ૬ દુસમ સમય દુપ્પસહ લગે, અવિચળ શાસન એહુરે ભાવશુ ભવિયણ જે ભજે, તેહ શુભમતિ ગુણ ગેહરે. ભા૦ ૭ ઈતિ

દુહા-તપગચ્છપતિ વિજય દેવગુરૂ, વિજય સિંહ મુનિ-રાય, શુદ્ધ ધર્મ દાયક સદા, પ્રણુમો એહના પાય ૧

ઢાળ તેરમી.

રાગ ધન્યાશ્રી

તુમે ભાવોરે, ભવી ઇણી પરે ભાવના ભાવો તમમનવ-યણ ધરમ લય લાવો જીમ સુખ સંપદ પાવોરે ભવી૦ ૧

હલના લોચન મન ન ડોલાવો, ધન કારણ કાઇ ધાવો, પ્રભુ શું તારેતાર મીલાવો, જો હોય શિવપુર જાવોરે કાઇ ગર્ભાવાસન આવોરે ૨ જણુની પેરે જીવ જગાવો વિનય થકી વીરમાવો, એ હિતશીખ અમારી માની, જગ જય પડહ વ જાવોરે ભ૦ ૩ શ્રી જશ સોમ વિબુદ્ધ વૈરાગી, જગ જસ ચીહુ ખડ ચાવો, તાસ શિષ્ય કહે ભાવન ભણતા, ઘરઘરહોય વધાવોરે ભ૦ ૪

દુહો-લોજન નભ ગુણ વર્ષ ગુચિ, મિત તેરસ કુજવાર, ભગતિ હેતુ ભાવન ભણી, જેસલમેર ગોઝાર ભ૦ ૫

ઇતિ બાર ભાવનાની સઝાય સપૂર્ણ.

